I. INTERNATIONAL CONGRESS OF WORLD HEALTH TOURISM

December 8-10, 2023 / Şanlıurfa, Türkiye

EDITOR

Assist. Prof. Dr. Hüseyin ERİŞ

ISBN:978-1-955094-75-7

www. worldhealthconf@gmail.com

Copyright © Liberty

I. INTERNATIONAL CONGRESS OF WORLD HEALTH TOURISM

December 8-10, 2023 / Şanlıurfa, Türkiye

EDITOR

Assist. Prof. Dr. Hüseyin ERİŞ

19.12.2023
by Liberty Academic Publishers
New York, USA

ALL RIGHTS RESERVED NO PART OF THIS BOOK MAY BE REPRODUCED IN ANY FORM, BY PHOTOCOPYING OR BY ANY ELECTRONIC OR MECHANICAL MEANS, INCLUDING INFORMATION STORAGE OR RETRIEVAL SYSTEMS, WITHOUT PERMISSION IN WRITING FROM BOTH THE COPYRIGHT OWNER AND THE PUBLISHER OF THIS BOOK.

© Liberty Academic Publishers 2023
The digital PDF version of this title is available Open Access and distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-Non Commercial 4.0 license (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits adaptation, alteration, reproduction and distribution for noncommercial use, without further permission provided the original work is attributed. The derivative works do not need to be licensed on the same terms.

ISBN: 978-1-955094-75-7

worldhealthconf@gmail.com

CONGRESS ID

CONGRESS TITLE

I. INTERNATIONAL CONGRESS OF WORLD HEALTH TOURISM

DATE and PLACE

December 8-10, 2023 / Şanlıurfa, Türkiye

ORGANIZATION

IKSAD INSTITUTE
iksadinstitute.org
iksad.org.tr
iksadyayinevi.com

ORGANIZING BOARD

Assist. Prof. Dr. Hüseyin ERİŞ, Harran University, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Hasan ÇİFTÇİ, Harran University, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Muhammed ÇANKAYA, Hitit University, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Gökhan ARIKAN, Harran University, Türkiye
Assist. Prof. Dr. İsmail YILDIZ, Dicle University, Türkiye
Orhan ARSLAN, Healthcare Manager - CEO

COORDINATORS

Gönül EDEŞLER
Aslıhan ADA

NUMBER of ACCEPTED PAPERS - 15
NUMBER of REJECTED PAPERS - 5

PARTICIPANT COUNTRIES

Türkiye-6, Albania-1, Morocco-1, India-5, Indonesia-1, Saudi Arabia-1

SCIENCE BOARD

Assist. Prof. Dr. Hüseyin ERİŞ, Harran University, Türkiye
Prof. Dr. Dilaver TENGİLİMOĞLU, Atılım University, Türkiye
Prof. Dr. Zekai ÖZTÜRK, Hacı Bayram Veli University, Türkiye
Prof. Dr. Hicham HARNAFI - University Mohamed Premier, Morocco
Assoc. Prof. Dr. Hasan ÇİFTÇİ, Harran University, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Muhammed ÇANKAYA - Hitit University, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Şükrü Anıl TOYGAR, Maastricht University, Netherlands
Assoc. Prof. Dr. Sümeyye ÖZMEN, Mehmet Akif Ersoy University, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Altuğ ÇAĞATAY, Tokat Gaziosmanpaşa University, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. İbrahim BOZKURT, Kilis 7 Aralık Universty, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Gülnur İLGÜN, Aksaray University, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Mehmet Emin KURT, Dicle University, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Pınar YALÇIN BALÇIK, Hacettepe University, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Meltem SAYGILI, Kırıkkale University, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Ümit ÇIRAKLI, Bakırçay University, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Ali ARSLANOĞLU, University of Health Sciences, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Anna Kopiczko - Józef Piłsudski University of Physical Education in Warsaw, Polonia
Assoc. Prof. Dr. Marsida Krasniqi - "Aleksandër Moisiu" University, Albania
Assoc. Prof. Dr. Mirna Fawaz - Beirut Arab University, Lebanon
Assist. Prof. Dr. İsmail YILDIZ, Dicle University, Türkiye
Assist. Prof. Dr. Haşim ÇAPAR, Dicle University, Türkiye
Assist. Prof. Dr. Nurperihan TOSUN, Cumhuriyet University, Türkiye
Assist. Prof. Dr. Ayça KARAHAN, Pamukkale University, Türkiye
Dr. Dania ALKHATİB, Al-Quds University, Palestina
Dr. Dorina GJIPALI - University "Aleksandër Moisiu" Durrës, Albania
Dr. Elvira NURLANOVA - Tver Medical Academy, Russia
Dr. Bigamila TORSIKBAEVA, Astana Medical University, Kazakhstan
Dr. Irina-Ana DROBOT - Technical University of Civil Engineering Bucharest, Romania
Dr. Sandra Trzcińska - University of Rehabilitation in Warsaw, Poland
Fr. Baiju Thomas - Ramakrishna Mission Vivekananda Educational and Research Institute, India
Dr. Joanna Cieplińska - College of Rehabilitation in Warsaw, Poland

I. INTERNATIONAL CONGRESS OF WORLD HEALTH TOURISM

December 8-10, 2023 / Şanlıurfa, Türkiye

CONGRESS PROGRAM

Zoom Meeting ID: 833 4101 6484
Zoom Passcode: 080908
https://us02web.zoom.us/j/83341016484?pwd=RGhWSUViazMzMjhncUtXYzVQMnBLZz09

Participant Countries (6):
Türkiye, Albania, Morocco, India, Indonesia, Suudi Arabistan

IMPORTANT, PLEASE READ CAREFULLY

- *To be able to attend a meeting online, login via **https://zoom.us/join** site, enter ID "Meeting ID or Personal Link Name" and solidify the session.*
- *The Zoom application is free and no need to create an account.*
- *The Zoom application can be used without registration.*
- *The application works on tablets, phones and PCs.*
- *The participant must be connected to the session 5 minutes before the presentation time.*
- *All congress participants can connect live and listen to all sessions.*
- *Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.*

Points to Take into Consideration - TECHNICAL INFORMATION

- *Make sure your computer has a microphone and is working.*
- *You should be able to use screen sharing feature in Zoom.*
- *Attendance certificates will be sent to you as pdf at the end of the congress.*
- *Requests such as change of place and time will not be taken into consideration in the congress program.*

Session-1, Hall-5
09.12.2023 / 10:00-12:00 (Ankara Local Time)
Moderator: Deniz ACUNER

AUTHORS	AFFILIATION	TOPIC TITLE
Rabia EKİNCİ	Alaaddin Keykubat University	INVESTIGATION OF HEALTH FACILITIES AND INTERMEDIATE ORGANIZATIONS WITH HEALTH TOURISM AUTHORIZATION CERTIFICATE IN TURKEY
Canan AKSOY Deniz ACUNER	*Izmir Bergama Necla Mithat Öztüre State Hospital* *Işık Universty*	THE EXAMINATION OF ACCOMMODATION FACILITIES FOR DISABLED TOURISM IN IZMIR PROVINCE : EXECUTIVE OPINIONS
Duran TEKİN Figen SOLAK Zeliha CİHAN	*Kayseri MayaDiş Oral and Dental Health Center*	INVESTIGATION OF THE EFFECT OF REGULATIONS TOWARDS QUALITY STANDARDS IN HEALTH ON HEALTH TOURISM AND THE LOCATION AND LOCATION OF KAYSERI
Mehtap ETER Ayşegül AYDIN Selçuk AVDEREN	*Türkiye Borders and Coasts General Directorate of Health Elazığ Airport Health Inspection Center* *Erciyes University* *Lokman Hekim Vocational and Technical Anatolian High School*	REVIEW OF THE HEALTH TOURISM POTENTIAL OF ELAZIĞ PROVINCE AND THE WEBSITES OF HOSPITALS PROVIDING MEDICAL TOURISM SERVICES
Fatih SEYRAN	*Alanya Alaaddin Keykubat University*	A SUCCESS STORY IN THERMAL TOURISM: THE REVIEW OF GEOTHERMAL DESTINATIONS IN JAPAN
Hüseyin ERİŞ Aslı KAYA	*Harran University* *İstanbul Gelişim University*	MEDICAL TOURISM AWARENESS AMONG HEALTH WORKERS

Session-2, Hall-6
09.12.2023 / 12:30-14:30 (Ankara Local Time)
Moderator: Goldi Puri

AUTHORS	AFFILIATION	TOPIC TITLE
Dr. Goldi Puri	M.D. University	E-TOURISM ADOPTION AND SUCCESS IN DEVELOPING COUNTRIES
Sara Soulaimani	*Chouaib Doukkali University of El Jadida*	STABILITY ANALYSIS OF AN SEIS EPIDEMIC MODEL WITH NONLINEAR INCIDENCE FUNCTIONAL AND IMMIGRATION
Neha Singh Suneel Kumar	*Mangalayatan University*	A REVIEW: CHOLESTEROL AND ITS MANAGEMENT
Ibrahim A Albahlol	*Mansoura University*	VITAMIN D AND PREGNANCY; CONFLICT&UPDATES
Mohammad Mieftha ISMAIL Rafiffi Ali Hanan SANTOSA Uswatun KHASANAH Ibrahim Abdu SALAM Hendri Hermawan ADİNUGRAHA	UIN K.H Abdurrahman Wahid Pekalongan	THE DEFINITION AND FACTORS THAT INFLUENCE OF HEALTH : SYSTEMATIC LITERATUR REVIEW
Pooja Rasal Gaurav Kasar	Vithai Pandit Deore Institute of Pharmacy	NANOTECHNOLOGY AND ITS THERAPEUTIC AND COSMETIC APPLICATIONS: A REVIEW
Pooja Rasal Gaurav Kasar	Vithai Pandit Deore Institute of Pharmacy	PHARMACOLOGICAL ACTIVITY OF RESVERATROL: PRECLINICAL EVIDANCES
Ahsan Ali Rahmuddin khan Mohd Aamir Mirza Zeenat Iqbal	School of Pharmaceutical Education and Research	TRANSDERMAL NANO-FORMULATION FOR THE MANAGEMENT OF OSTEOARTHRITIS
Arben Lloja Leart Berdica Gentian Vyshka	Institute of Legal Medicine American Hospital of Tirana	MERKEL CELL CARCINOMA: A SERIES OF SIX CASES

PHOTO GALLERY

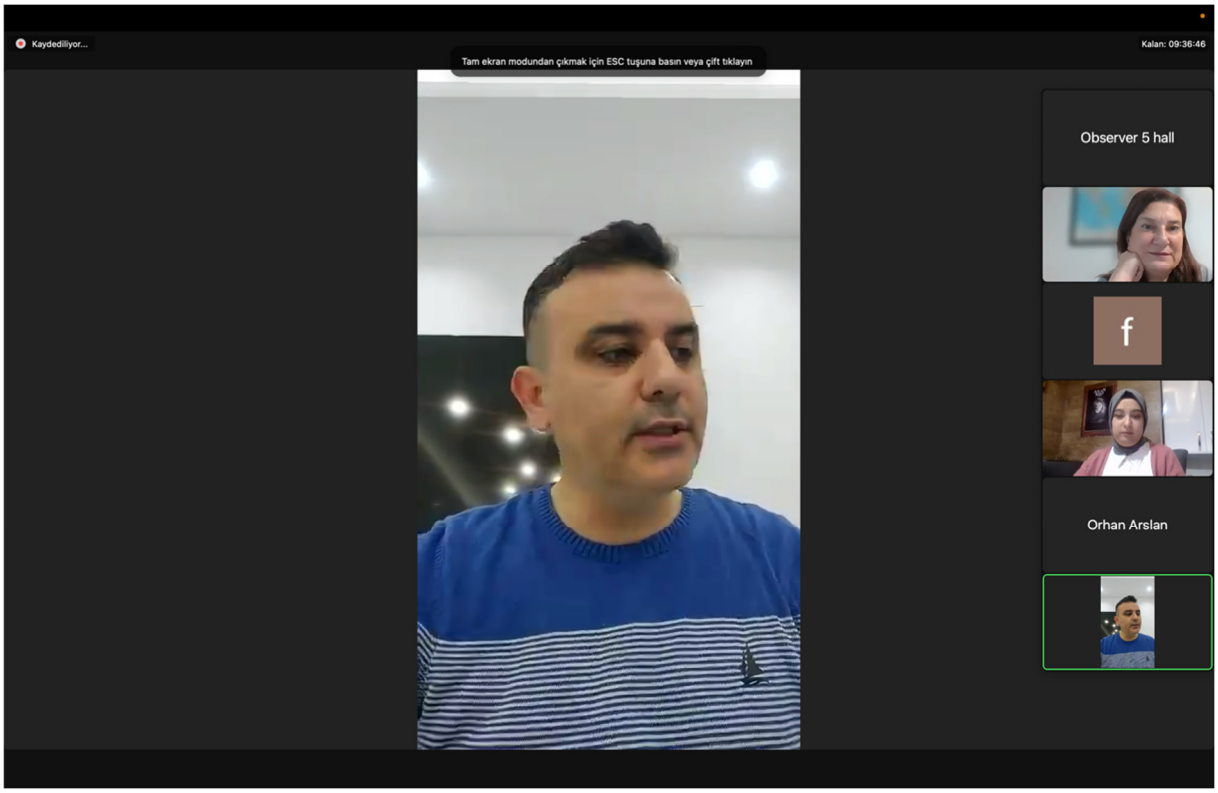

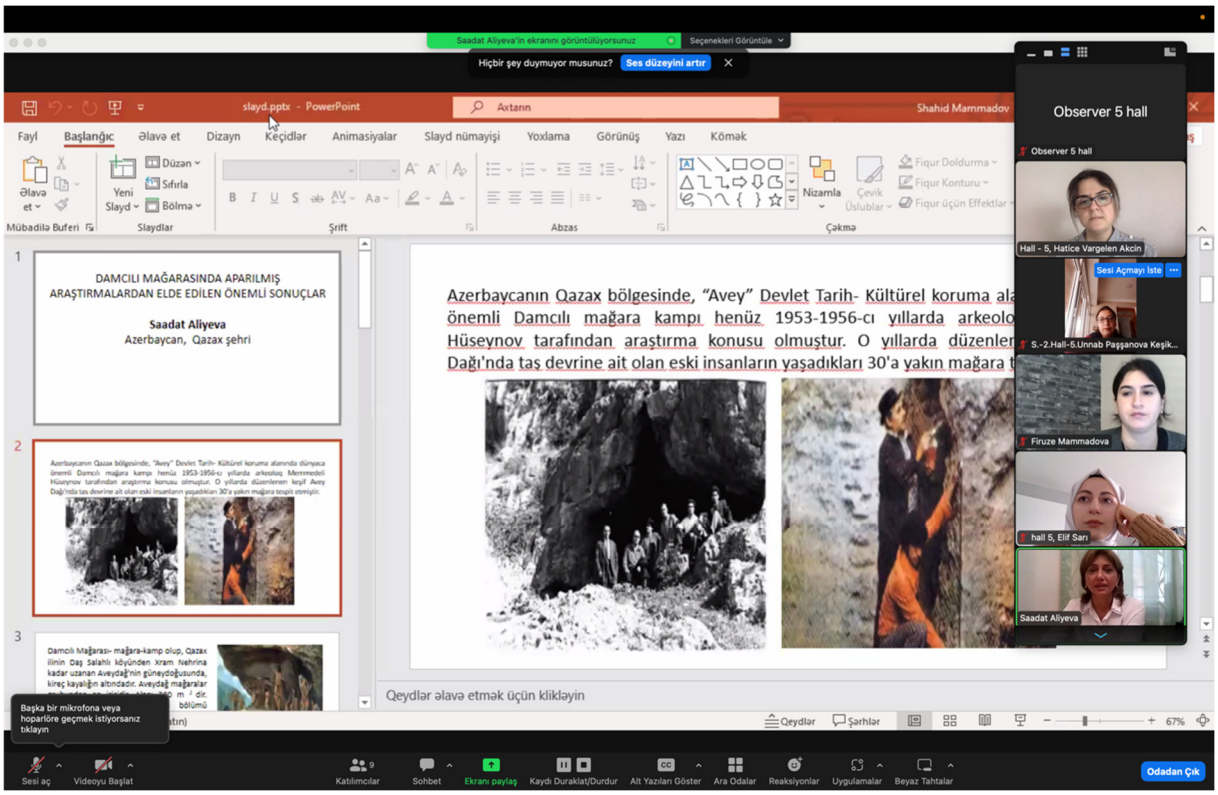

I. INTERNATIONAL CONGRESS OF WORLD HEALTH TOURISM
December 8-10, 2023 / Şanlıurfa, Türkiye
(THE PROCEEDINGS BOOK)
https:// worldhealthconf@gmail.com

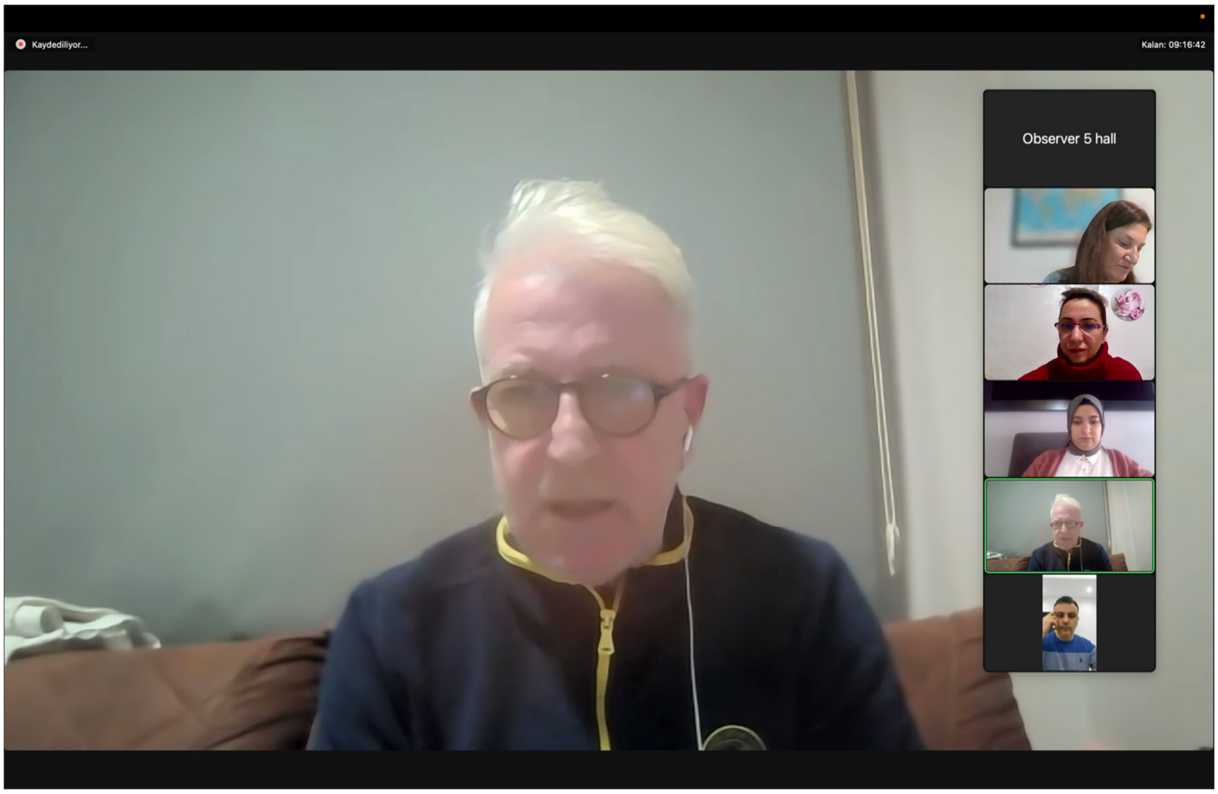
Kaydediliyor...
Kalan: 09:16:42
Observer 5 hall

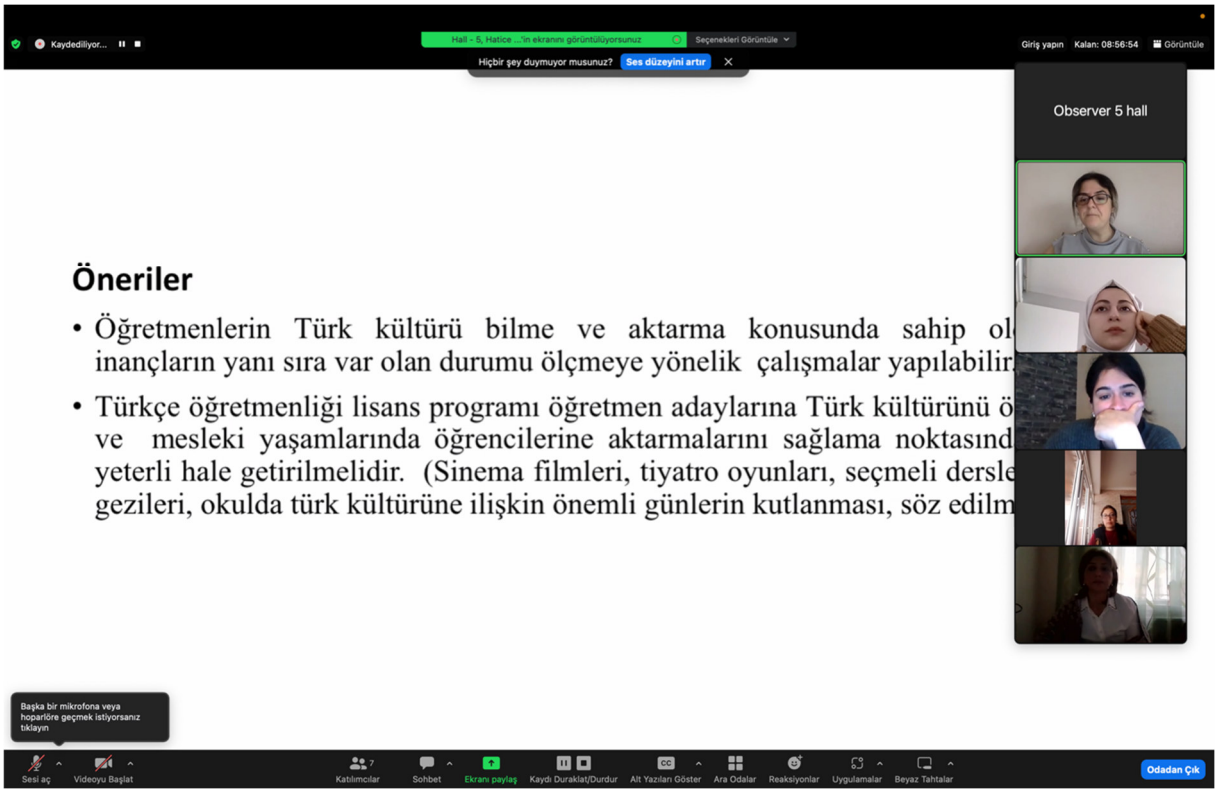
Kaydediliyor...
Hall - 5, Hatice ...'in ekranını görüntülüyorsunuz
Seçenekleri Görüntüle
Hiçbir şey duymuyor musunuz?
Ses düzeyini artır
Giriş yapın
Kalan: 08:56:54
Görüntüle
Observer 5 hall
Öneriler
• Öğretmenlerin Türk kültürü bilme ve aktarma konusunda sahip ol
inançların yanı sıra var olan durumu ölçmeye yönelik çalışmalar yapılabilir
• Türkçe öğretmenliği lisans programı öğretmen adaylarına Türk kültürünü ö
ve mesleki yaşamlarında öğrencilerine aktarmalarını sağlama noktasınd
yeterli hale getirilmelidir. (Sinema filmleri, tiyatro oyunları, seçmeli dersle
gezileri, okulda türk kültürüne ilişkin önemli günlerin kutlanması, söz edilm
Başka bir mikrofona veya hoparlöre geçmek istiyorsanız tıklayın
Sesi aç
Videoyu Başlat
Katılımcılar
Sohbet
Ekranı paylaş
Kaydı Duraklat/Durdur
Alt Yazıları Göster
Ara Odalar
Reaksiyonlar
Uygulamalar
Beyaz Tahtalar
Odadan Çık

CONTENTS

AUTHORS	PRESENTATION TITLE	NO
Rabia EKİNCİ	INVESTIGATION OF HEALTH FACILITIES AND INTERMEDIATE ORGANIZATIONS WITH HEALTH TOURISM AUTHORIZATION CERTIFICATE IN TURKEY	1-2
Canan AKSOY Deniz ACUNER	THE EXAMINATION OF ACCOMMODATION FACILITIES FOR DISABLED TOURISM IN IZMIR PROVINCE : EXECUTIVE OPINIONS	3-4
Duran TEKİN Figen SOLAK Zeliha CİHAN	INVESTIGATION OF THE EFFECT OF REGULATIONS TOWARDS QUALITY STANDARDS IN HEALTH ON HEALTH TOURISM AND THE LOCATION AND LOCATION OF KAYSERI	5-6
Mehtap ETER Ayşegül AYDIN Selçuk AVDEREN	REVIEW OF THE HEALTH TOURISM POTENTIAL OF ELAZIĞ PROVINCE AND THE WEBSITES OF HOSPITALS PROVIDING MEDICAL TOURISM SERVICES	7-26
Fatih SEYRAN	A SUCCESS STORY IN THERMAL TOURISM: THE REVIEW OF GEOTHERMAL DESTINATIONS IN JAPAN	27-34
Hüseyin ERİŞ Aslı KAYA	MEDICAL TOURISM AWARENESS AMONG HEALTH WORKERS	35-43
Goldi Puri	E-TOURISM ADOPTION AND SUCCESS IN DEVELOPING COUNTRIES	44
Sara Soulaimani	STABILITY ANALYSIS OF AN SEIS EPIDEMIC MODEL WITH NONLINEAR INCIDENCE FUNCTIONAL AND IMMIGRATION	45
Neha Singh Suneel Kumar	A REVIEW: CHOLESTEROL AND ITS MANAGEMENT	46
Ibrahim A Albahlol	VITAMIN D AND PREGNANCY; CONFLICT&UPDATES	47

Mohammad Mieftha ISMAIL Rafiffi Ali Hanan SANTOSA Uswatun KHASANAH Ibrahim Abdu SALAM Hendri Hermawan ADİNUGRAHA	THE DEFINITION AND FACTORS THAT INFLUENCE OF HEALTH : SYSTEMATIC LITERATUR REVIEW	48
Pooja Rasal Gaurav Kasar	NANOTECHNOLOGY AND ITS THERAPEUTIC AND COSMETIC APPLICATIONS: A REVIEW	49
Pooja Rasal Gaurav Kasar	PHARMACOLOGICAL ACTIVITY OF RESVERATROL: PRECLINICAL EVIDANCES	50
Ahsan Ali Rahmuddin khan Mohd Aamir Mirza Zeenat Iqbal	TRANSDERMAL NANO-FORMULATION FOR THE MANAGEMENT OF OSTEOARTHRITIS	51
Arben Lloja Leart Berdica Gentian Vyshka	MERKEL CELL CARCINOMA: A SERIES OF SIX CASES	52

I. INTERNATIONAL CONGRESS OF WORLD HEALTH TOURISM
December 8-10, 2023 / Şanlıurfa, Türkiye
WEB: www.worldhealthconference.org/tr/tourism
E-MAIL: worldhealthconf@gmail.com

TÜRKİYE'DE SAĞLIK TURİZMİ YETKİ BELGESİNE SAHİP SAĞLIK TESİSLERİNİN VE ARACI KURULUŞLARIN İNCELENMESİ

Rabia EKİNCİ
Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sağlık Turizmi İşletmeciliği
ORCID: 0000-0002-6335-0505

ÖZET
Türkiye'de sağlık turizmi ve turist sağlığı ile ilgili sağlık hizmetlerini planlamak, çeşitli kurumlarla koordineli olarak çalışmak ve gelen hastalara danışmanlık hizmeti vermeyi amaçlayan Sağlık Bakanlığı'nın Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü / Sağlık Turizmi Daire Başkanlığı birimi kurulmuştur. 08.11.2023 tarihinde güncellenen sağlık turizmi yetki belgesine sahip 3493 sağlık tesisi ve 958 aracı kuruluşuna ulaşılmıştır. Araştırma kapsamında 3493 sağlık tesisinden 634 tanesi hastane, 172 tanesi tıp merkezi, 1693 tanesi muayenehane ve 994 tanesi poliklinik olarak faaliyet göstermektedir. Ayrıca 958 tane aracı kuruluş listelenmektedir. Araştırma sonuçlarına göre Marmara bölgesinde 580 aracı kuruluş ve 265 tane hastane, İç Anadolu bölgesinde 131 aracı kuruluş ve 99 hastane, Akdeniz bölgesinde 128 aracı kuruluş ve 63 hastane, Ege bölgesinde 93 aracı kuruluş ve 99 hastane, Karadeniz bölgesinde 13 aracı kuruluş ve 45 hastane, Güneydoğu Anadolu bölgesinde 10 aracı kuruluş ve 37 hastane ve Doğu Anadolu bölgesinde ise 3 aracı kuruluş ve 20 hastane sağlık turizmi yetki belgesine sahiptir. Sağlık turizminde faaliyet gösteren sağlık tesisleri; ağız ve diş sağlığı, fizik tedavi ve diyaliz hizmetleri alanında faaliyet göstermektedir. Yapılan bu çalışmanın, ülkemizde hizmet sunan sağlık tesislerinin açıklanmasında yön gösterici olması ve gelecekte yapılacak çalışmalar için faydalı olması beklenilmektedir.
Anahtar Kelimeler: Sağlık Turizmi, Yetki Belgesi, Sağlık Tesisleri, Aracı Kuruluşlar

INVESTIGATION OF HEALTH FACILITIES AND INTERMEDIATE ORGANIZATIONS WITH HEALTH TOURISM AUTHORIZATION CERTIFICATE IN TURKEY

Abstract:
General Directorate of Health Services/ Health Tourism Department unit was established in Turkey by The Ministry of Health which aims to plan health services related to health tourism and tourism health, work in coordination with various institions and provide consultancy services to incoming patients. 3493 health facilities and 958 intermediary institutions with health tourism authorization certificate updated on 08.11.2023 were reached. Within the scope of research, 634 of 3493 health facilities operate as hospitals, 172 as medical centers, 1693 as clinics and 994 as polyclinics. Additionally, 958 intermediary institutions are listed. According to the results of the research, there are 580 intermediary institutions and 265 hospitals in the Marmara region, 131 intermediary institutions and 99 hospitals in the Central Anatolia region, 128 intermediary institutions and 63 hospitals in the Mediterranean region, 93 intermediary institutions and 99 hospitals in the Aegean region, 13 intermediary institutions and 45 hospitals in the Black Sea region, 10 intermediary organizations and 37 hospitals in the Southeastern Anatolia region and 3 intermediary organizations and 20 hospitals in the Eastern Anatolia region have health tourism authorization certificates. Health facilities operating in health tourism; It operates in the field of oral and dental health, physical therapy and dialysis services.

It is expected that this study will be a guide in explaining the health facilities providing services in our country and will be useful for future studies.

Keywords: Health Tourism, Authorization certificate, Health Facilities, Intermediary institutions

İZMİR İLİ ENGELLİ TURİZMİ KONAKLAMA OLANAKLARININ İNCELENMESİ: YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ

Dr. Canan AKSOY
İzmir Bergama Necla Mithat Öztüre Devlet Hastanesi
ORCID: 0000-0001-5138-8672

Dr. Öğr. Üyesi Deniz ACUNER
Işık Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu
ORCID: 0000-0002-1507-7049

ÖZET

Geniş ürün çeşitliliği sunan, ülkelerin ekonomik gelişimine katkıda bulunan sağlık turizmi sektörü içinde göz ardı edilen engelli turizmi pazarının geliştirilerek toplam turizm gelirlerinin artırılabilmesi için öncelikle pazarın tanınması ve pazarın sorunları hakkında bilgi sahibi olunması gerekmektedir. Erişilebilir turizm pazarına duyulan ihtiyaç, İzmir'in engelli turizmi açısından önemli bir pazar olma potansiyelini dikkate almayı gerektirmektedir. Bu çalışma, İzmir ilinde yer alan konaklama işletmelerinin yöneticilerinin engelli turizmine bakış açılarını değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Çalışma, derinlemesine görüşme tekniğinin kullanıldığı nitel bir araştırmadır. Görüşmelerde literatür taraması ile oluşturulan yarı yapılandırılmış soru formu kullanılmıştır. Çalışmanın evrenini İzmir ilindeki konaklama tesissi yöneticileri oluşturmuş, zincir örnekleme yöntemi ile seçilen 16 yönetici ile ortalama 15-38 dakika süren görüşmeler Şubat 2022- Aralık 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde MAXQDA 2022 programı kullanılmıştır. Derinlemesine görüşmelerden elde edilen veriler, betimsel analiz ve içerik analizi ile değerlendirilerek yorumlanmıştır. İçerik analizi kapsamında kod frekansları ve dağılım tabloları ile kodlar arasındaki ilişkileri gösteren haritalara yer verilmiştir.

Görüşmelerde katılımcıların kullandıkları ifadeler 43 başlık altında 880 kez kodlanmıştır. En çok kodlanan konular toplum bilinçlendirme çalışmaları (%6,25), erişilebilirlik düzenlemelerinde tespit edilen eksiklikler (%6,14), erişilebilir tesis yatırımı (%5,57) ve teşvikler (%5,34) olmuştur. Kodlar, tüme varım yöntemi ile "İzmir İli Sağlık Turizminin Mevcut Durumuna İlişkin Görüşler", "Engelli Turizmi Pazarına Yönelik Görüşler" ve "Engelli Turizmine Yönelik Öneriler" olarak üç tema altında toplanmıştır. Derinlemesine görüşmelerde en çok kod/alt kod içeren tema "Engelli Turizmi Pazarına Yönelik Görüşler" teması, katılımcıların en sık vurguladıkları konu ise "toplum bilinçlendirme çalışmaları" dır. Engelli turizmi pazarının turizm endüstrisi için kazançlı bir pazar haline gelmesi, yönetici görüşleri dikkate alınarak uygun pazar konumlandırması ile mümkün olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İzmir, Engelli Turizmi, Konaklama İşletmeleri, Turizm Tesisi Yöneticileri.

THE EXAMINATION OF ACCOMMODATION FACILITIES FOR DISABLED TOURISM IN IZMIR PROVINCE: EXECUTIVE OPINIONS

ABSTRACT

In order to increase the total tourism revenue by developing the overlooked market of disabled tourism within the health tourism sector, which offers a wide range of products and contributes to the economic development of countries, it is necessary to first understand the market and be informed about the problems of the market. The need for accessible tourism market requires considering the potential of Izmir as an important market for disabled tourism. This study was conducted to evaluate the perspectives of managers of accommodation establishments in Izmir on disabled tourism.

The study is a qualitative research that uses in-depth interview technique. A semi-structured questionnaire, created through literature review, was used in the interviews. The population of the study consisted of managers of accommodation facilities in Izmir, and interviews lasting an average of 15-38 minutes were conducted with 16 managers selected through chain sampling method between February 2022 and December 2022. MAXQDA 2022 program was used for data analysis. The data obtained from in-depth interviews were evaluated and interpreted through descriptive analysis and content analysis. In the content analysis, code frequencies, distribution tables, and maps showing the relationships between codes were included.

The expressions used by the participants in the interviews were coded 880 times under 43 headings. The most frequently coded topics were public awareness campaigns (6.25%), deficiencies identified in accessibility regulations (6.14%), investment in accessible facilities (5.57%), and incentives (5.34%). The codes were categorized under three themes: “Opinions on the Current Situation of Health Tourism in Izmir Province,” “Opinions on the Disabled Tourism Market,” and “Recommendations for Disabled Tourism.” The theme with the highest number of codes/sub-codes in the in-depth interviews was “Opinions on the Disabled Tourism Market,” and the most frequently emphasized topic by the participants was “public awareness campaigns.” It is believed that disabled tourism market can become a profitable market for the tourism industry by considering the opinions of managers and positioning the market appropriately.

Keywords: Izmir, Disabled Tourism, Accommodation Establishments, Tourism Facility Managers.

SAĞLIKTA KALİTE STANDARTLARINA YÖNELİK DÜZENLEMELERİN SAĞLIK TURİZMİNE ETKİSİ İLE KAYSERİNİN KONUMU VE YERİNİN İNCELENMESİ

Dt. Duran TEKİN
Kayseri Maya Diş Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi Başhekimi
ORCID: 0009-0008-1810-5595

Dt. Figen SOLAK
Kayseri MayaDiş Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi Başhekim Yardımcısı
ORCID: 0009-0005-2969-9761

Zeliha CİHAN
Kayseri MayaDiş Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi Müdürü
ORCID: 0009-0008-1653-1152

ÖZET
Sağlık hizmetleri, hayati öneme sahip hata kabul etmeyen, doğrudan insan hayatıyla ilgili bir hizmet alanıdır. Sağlıkta Kalite Standartları günümüzde sağlık kurumlarının temel gündem maddelerinden biridir. Kaliteyi, fiziksel, teknolojik donanımla birlikte hastanenin her düzeyindeki personel belirlemektedir. Bir hastanenin kalite düzeyi, personelin ilgi, gayret, çalışkanlık ve yeterlilik gibi nitelikleriyle doğrudan ilişkilidir.
Sağlık turizmi, geniş anlamda, insanların sağlık nedeniyle ikamet ettikleri yerlerden ayrılarak seyahat etmesi demektir. Yaşadığı yerin olanaklarıyla iyileşemeyen ya da geç iyileşen insanların şifayı başka yerde araması, sağlık turizmi denen bir olguyu ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle kilometrelerce uzaklıktan tedavi olmak için gelen kişilerin kurumlara güven duymaları en önemli etkendir. Çünkü sağlık turizminin amacı yitirilen insan sağlığını tekrar kazandırmak ya da uzun süre sağlıklı yaşam sürdürülebilmesini sağlamaktır.
Sağlık turizminin yanında önem verilmesi gereken bir konuda Turistin Sağlığı' dır. Başka bir ülkeye tatil amaçlı giden turistlerin seyahat halindeyken acil veya plansız sağlık hizmeti almak zorunda kalmasına turistin sağlığı denir. Tedavi olmak için hastanelerimize başvuran turistlere, güvenli ve kaliteli bir ortamda sağlık hizmeti sunarak gelen turistin güveni kazanılmasının sağlık turizmine etkisinin olacağı atlanmaması gereken bir konudur.
Kayseri yüksek yaşam kalitesi, iklimi, doğal güzellikleri, tarihi ve kültürel zenginlikleri ile turizm potansiyeli yüksek bir hedef olmakla birlikte, modern teknolojik sağlık tesislerinde hizmet veren başarılı sağlık çalışanları ile sağlık turizmi sektöründe ciddi atılım yapabilecek yapıya sahiptir.
Bu doğrultuda başlangıç olarak Kayseri'nin sahip olduğu olanak ve değerleri bütüncül olarak değerlendirip, tanıtım faaliyetlerini gerçekleştirmek ve sonrasında sektörün büyümesi için gerekli yatırımları yapmaktır. Ayrıca hastanelerimizde sağlıkta kalite standartlarına yönelik düzenlemelerle kalite kültürünü oluşturup, verilen hizmet kalitesi artırılarak, memnuniyet düzeyini en üst düzeyde tutup, sağlık turizmi kapsamında ziyaret eden misafirlerimizin kaliteli ve güvenli bir ortamda tedavilerini tamamlayarak mutlu ayrılmalarını sağlamaktır.
Anahtar Kelimeler: Sağlık Turizmi, Sağlıkta Kalite Standartları, Kayseri

INVESTIGATION OF THE EFFECT OF REGULATIONS TOWARDS QUALITY STANDARDS IN HEALTH ON HEALTH TOURISM AND THE LOCATION AND LOCATION OF KAYSERI

SUMMARY

Health services is a vital service field that does not accept errors and is directly related to human life. Quality Standards in Health are one of the main agenda items of health institutions today. Quality is determined by the physical and technological equipment as well as the personnel at all levels of the hospital. The quality level of a hospital is directly related to the qualities of the staff such as interest, diligence, diligence and competence.

Health tourism, in a broad sense, means people traveling away from their place of residence for health reasons. The fact that people who cannot heal with the facilities of the place they live or who recover late seek healing elsewhere, creates a phenomenon called health tourism. For this reason, the most important factor is that people who come from miles away to receive treatment trust the institutions. Because the purpose of health tourism is to regain lost human health or to ensure a healthy life for a long time.

Another issue that should be given importance besides health tourism is Tourist Health. The fact that tourists who go to another country for holiday purposes have to receive emergency or unplanned health care while traveling is called tourist health. It is an issue that should not be overlooked that gaining the trust of tourists by providing health services in a safe and high-quality environment to tourists who apply to our hospitals for treatment will have an impact on health tourism.

While Kayseri is a destination with high tourism potential with its high quality of life, climate, natural beauties, historical and cultural riches, it has the structure to make a serious breakthrough in the health tourism sector with its successful health professionals serving in modern technological health facilities.

In this direction, the first step is to evaluate the opportunities and values of Kayseri holistically, carry out promotional activities and then make the necessary investments for the growth of the sector. In addition, our aim is to create a quality culture in our hospitals with regulations regarding quality standards in health, to increase the quality of service provided, to keep the satisfaction level at the highest level, and to ensure that our guests visiting within the scope of health tourism complete their treatments in a quality and safe environment and leave happy.

Keywords: Health Tourism, Quality Standards in Health care, Kayseri

ELAZIĞ İLİ'NİN SAĞLIK TURİZM POTANSİYELİ VE MEDİKAL TURİZM HİZMETİ SUNAN HASTANELERİN WEB SİTELERİNİN İNCELENMESİ

Dr. Mehtap ETER
Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü, Elazığ Havalimanı Sağlık Denetleme Merkezi
ORCID: 0000-0001-6138-2442

Öğr. Gör. Dr. Ayşegül AYDIN
Erciyes Üniversitesi Halil Bayraktar SHMYO
ORCID: 0000-0002-6965-610X

Dr. Selçuk AVDEREN
Lokman Hekim Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
ORCID: 0000-0002-1053-8387

Özet
Araştırmanın amacı, Elazığ'da sağlık turizminin alt bileşeni olan medikal turizm kapsamında obezite cerrahisinin durumunu ve potansiyelini değerlendirip, alandaki fırsatları tanımlayarak, sağlık hizmeti açısından getirebileceği avantajları ve katkıları ortaya koymaktır. Ayrıca Elazığ'da medikal turizm kapsamında obezite cerrahisi hizmeti veren sağlık kurumlarının web sitelerinin performansı değerlendirilerek sağlık turizmi pazarlamasına katkısı incelenecektir.
Çalışmanın verileri nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanarak Elazığ ilinde ameliyat olan 15 kişiden elde edilmiştir. Veriler MAXQDA (2020) ile analiz edilerek kodlar ve temalar görselleştirilmiştir. Çalışma sonucunda Elazığ'ın sağlık turizmi kapsamında obezite cerrahisi yönünden tercih edilebilir konumda olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elazığ'ın avantajları olarak; "küçük şehir olması, alanında deneyimli doktor ve sağlık personelinin bulunması, ameliyat olan hastaların tavsiye etmesi, düşük maliyet, sağlık personelleri ile iletişimin başarılı olması, hasta memnuniyetinin yüksek olması, tedavi öncesi ve sonrası çoğunlukla hastanede kalınması" şeklinde görüşler ön plana çıkmaktadır. Kararsız olan katılımcıların bildirdiği sorunlar ise "hastanenin büyük olması, odayı zor bulmaları, otoparkın büyüklüğü nedeniyle araçlarına ulaşım güçlüğü" dür.
Web sitesi değerlendirilmesine 2023 Kasım ayı itibariyle Sağlık Turizmi Yetki Belgesi'ne sahip olan Elazığ'daki 6 hastane dâhil edilmiştir. Web siteleri içerik analizi yöntemiyle 10 kritere göre incelenerek standardize edilip puanlandırma yapılmıştır. Web siteleri iletişime ve hastaneye ulaşıma ilişkin bilgiler kriterinden tam puan alırken sonraki en yüksek puanı hekimlere ilişkin bilgiler, en düşük puanı ise haber ve istatistiklere ilişkin bilgiler kriteri almıştır. Web siteleri uluslararası hastalara ilişkin bilgiler ve farklı şekillerde sunuş kriterlerinden ortalama puanın altında almıştır.
Anahtar Kelimeler: Sağlık turizmi, Medikal turizm, Obezite cerrahisi, Elazığ

REVIEW OF THE HEALTH TOURISM POTENTIAL OF ELAZIĞ PROVINCE AND THE WEBSITES OF HOSPITALS PROVIDING MEDICAL TOURISM SERVICES

Abstract
The aim of the research is to evaluate the status and potential of obesity surgery within the scope of medical tourism, which is the sub-component of health tourism in Elazığ, and to identify the opportunities in the field and to reveal the advantages and contributions it can bring in terms of health services. In addition, the study will evaluate the performance of the websites of health institutions providing obesity surgery services within the scope of medical tourism in Elazığ and their contribution to health tourism marketing will be examined.
In the study, in-depth interview technique, one of the qualitative research methods, was applied. Interviews were conducted using semi-structured interview technique with 15 people who had surgery in Elazığ. The data obtained was analyzed with the MAXQDA (2020) qualitative analysis program and the codes and themes were visualized. As a result of the study, it was concluded that Elazığ is in a preferable position in terms of obesity surgery within the scope of health tourism. For Elazığ "it is a small city, there are specialist doctors and health personnel experienced in their fields, the recommendations of patients who have surgery are low and it is less costly, the city is recommended to other people and the communication with doctors and health personnel is successful, patient satisfaction is high, pre- and post-treatment It was concluded that they mostly stayed in the hospital.
Problems identified by undecided participants; It was stated that "the hospital is large, they find it difficult to find a room, and it is difficult to access their vehicles due to the size of the parking lot."
In the website evaluation, 6 hospitals in Elazığ that have received a Health Tourism Authorization Certificate until November 2023 were included. The websites were examined according to 10 criteria using the content analysis method, standardized and scored. While the websites received full points from the criterion of information regarding communication and transportation to the hospital, the next highest score was obtained from information about physicians, and the lowest score was obtained from information regarding news and statistics. The websites received below average scores in terms of information about international patients and presentation criteria in different ways.
Keywords: Health tourism, Medical tourism, Obesity surgery, Elazığ

1. Giriş

Sağlık Turizmi

Sağlık, kolayca tanımlanabilen ancak aynı zamanda en karmaşık kavramlardan biridir. Bu karmaşıklık, sağlık kavramının içinde birden çok olumlu durumu barındırması ve bu kavramın farklı tanımlamalara yol açabilmesinden kaynaklanmaktadır (Kuşat ve Esen, 2022). Dünya Sağlık Örgütü tarafından yapılan tanıma göre sağlık kavramı sadece hastalık veya sakatlık olmaması anlamına gelmez; aynı zamanda fiziksel, zihinsel ve sosyal refahın tam bir bütünlüğünü ifade eder (World HealthOrganization, 2020).
Sağlık turizmi günümüzde önemli derecede ilgi gören ve alternatif turizm türleri arasında yer alan bir turizm dalıdır. Sağlık turizminin hedef kitlesi, sağlık sorunları yaşayan bireyler ile sağlıklarını koruma konusunda hassas olan insanlardan oluşmaktadır (Gülen ve Demirci, 2012). Sağlık turizminin kapsamını incelemeden önce turizm sağlığı ve turist sağlığı kavramlarını tanımlamak gerekmektedir. Turizm sağlığı, bir bölgeye turistik faaliyetlerin etkilerini bütünsel bir şekilde ele alan bir terimdir.

Turizm sağlığı kapsamında turistlerin sağlığı, çalışanların sağlığı, çevre sağlığı ve toplum sağlığı gibi konular yer almaktadır. Turist sağlığı ise bir turizm bölgesinde yaşanan tüm sağlık sorunlarını içeren bir kavramdır. Bu kavramın altında temel sağlık hizmetleri, ilk yardım, acil tedavi, yoğun bakım hizmetleri, kaza ve bulaşıcı hastalıklardan korunma önlemleri yer almaktadır (Tengilimoğlu, Sevin ve Ak, 2001).

Sağlık turizmi, insanların sağlık hizmetleri için farklı ülkelere seyahat etmelerini içeren ve ülkeler için önemli bir gelir kaynağı olan turizm çeşididir (Kördeve, 2016). Mevsimlik dalgalanmaların olmaması, sağlık turizmini diğer turizm türlerinden daha avantajlı kılmaktadır (Ağaoğlu vd., 2019). Geçmişte sağlık turizminin tercih edildiği ülkeler genellikle gelişmiş ülkeler iken günümüzde bu eğilimin gelişmekte olan ülkelere doğru kaydığı göze çarpmaktadır (Aydın ve Karamehmet, 2017). Bu değişimde, küresel ve rekabetçi yapılanmanın sağlık turizmi tercihlerini etkilemedeki artan rolü önemlidir. Gelişmiş ülkelerde ikamet eden bireyler, yerel sağlık hizmetlerine oranla maliyet açısından daha avantajlı bir tercih olarak gelişmekte olan ülkelere eğilim göstermektedirler (Kuşat ve Esen, 2022). Bu nedenle sağlık turizmi, Türk ekonomisine katkı sağlama açısından giderek artan bir öneme sahiptir ve daha fazla popülerlik kazanmaktadır (Aydın ve Karamehmet, 2017).

Sağlık Turizm Çeşitleri

Doğal güzellikler, kültürel zenginlikler, yaylalar, ekoturizm, kırsal ve yerel turizm gibi bir dizi turizm türüne ek olarak günümüzde sağlık turizmi de oldukça belirgin bir konuma gelmiştir. Ülkemiz, yaz ve kıyı turizmi gelirlerinin yanı sıra sağlık turizmi gibi farklı bir turizm destinasyonundan daha fazlasını kazanma potansiyeline sahiptir. Bu turizm; kaplıcalar, şifalı çamurlar, içmeler ve medikal tedaviler gibi bir dizi etkinliği içermekte olup yılın her döneminde turist çekme özelliğine sahiptir (Aydın, 2012).

Sağlık turizmi, "Medikal (Tıp) Turizm" olarak da adlandırılmaktadır. Bu bağlamda, sağlık turizmi türleri genellikle dört temel başlık altında sınıflandırılmaktadır:

Termal turizm, sağlık turizminin bir türü olarak kabul edilmekte ve termal kaynakların sağlık ve iyileştirme amaçları için kullanıldığı bir turizm türü olarak ifade etmektedir. Kaplıcalar, sıcak su kaynakları ve benzeri doğal kaynaklar, termal turizmin merkezinde yer almaktadır (Tengilimoğlu, 2021).

Güzellik ve zindelik (SPA-Wellness) turizmi, sağlık turizminin bir başka önemli dalıdır. SPA ve wellness merkezlerinde sunulan güzellik ve zindelik odaklı hizmetleri içermektedir. Masajlar, cilt bakımı, yoga, fitness gibi sağlık ve zindelikle ilgili hizmetler SPA-Wellness turizmi kapsamında değerlendirilmektedir (Charlier ve Chaineux, 2009).

Medikal turizm veya tedavi amaçlı sağlık turizmi, sağlık turizminin en kapsamlı ve özel dalını temsil etmektedir. Medikal turizm, tıbbi tedavi ve sağlık hizmetleri almak amacıyla farklı bölgelere seyahat eden bireyleri içermektedir (Şak, 2021). Özellikle spesifik sağlık ihtiyaçlarına yanıt verme amacı taşıyan medikal turizm; hastaneler, doktorlar ve sağlık profesyonelleri tarafından sunulan tedavileri içermektedir. Medikal turizm, hastaların daha iyi bir tedavi veya cerrahi müdahaleye erişim sağlamak için tercih ettiği bir turizm biçimidir (Tengilimoğlu, 2021).

Geriatri turizmi veya ileri yaş turizmi ise kronik sağlık sorunlarına sahip ve bakım ihtiyacı duyan 65 yaş ve üzeri bireylerin, ihtiyaç duydukları sağlık hizmetlerini yeterli alt yapıya sahip ülkelerdeki klinikleri, huzurevlerini ve geriatrik tedavi merkezlerini ziyaret ederek sertifikalı profesyoneller tarafından sunulan bakım, rehabilitasyon ve tedavi hizmetlerine erişim sağladığı bir turizm türünü ifade etmektedir (Ataman, Esen ve Vatan, 2017; Bayar, 2019). Bu çerçevede, sağlık turizmi geniş bir yelpazede sunulan farklı deneyimler ve hizmetlerle turistlere çeşitlilik sunan önemli bir sektördür (Aydın, 2012).

Medikal Turizm

Medikal turizm, sağlık turizmi alanında yer alan, tıbbi tedavi yöntemleri ve uygulamalarını içeren bir faaliyettir (Şak, 2021). Medikal sağlık turizmi, sağlık turizminin özel bir alt kolu olarak kabul edilmekte olup, oldukça özgün ve niş bir sektörün ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır. Bu özgünlüğü, medikal sağlık turizminin, özellikle belirli tıbbi ihtiyaçları olan bireyler için tasarlanmış özel sağlık hizmetleri sunmasıyla göstermektedir. Medikal turizmin yükselişi, gelecekte daha da büyüyeceğine dair işaretler taşımaktadır. Çünkü medikal seyahat pazarının 2025 yılına kadar yaklaşık 131,3 milyar Amerikan Doları bir değere ulaşacağı tahmin edilmektedir (Grand View Research, 2018). Bu büyümenin arkasında, insanların dünya genelinde daha iyi ve erişilebilir sağlık hizmetlerini arama eğilimi ve gelişmiş teknolojilerin medikal turizmin olanaklarını genişletmesi gibi faktörler yatmaktadır. Bu durumda medikal sağlık turizm sektörünün hem ekonomik olarak hem de sunulan hizmet çeşidi olarak gittikçe büyüyeceği aşikârdır. Medikal turizm özellikle Türkiye, Tayland, Singapur, Meksika, Malezya, Kosta Rika gibi gelişmekte olan ülkelerin liderliğinde hızla büyümeye devam etmektedir (Chamvd, 2021).

2018 yılında yayınlanan Türkiye Medikal Turizm Değerlendirme Raporu'na göre İstanbul'un medikal turizm alanında ziyaretçi akınına uğradığı görülmektedir. İstanbul'u sağlık amaçlı ziyaret eden turistlerin sayısı 194.923 olarak kaydedilmiştir. Bu sayı, 2011 yılında sadece 25.073 olarak tespit edilen turist sayısı ile karşılaştırıldığında, medikal turizmin Türkiye'de ciddi bir ivme kazandığını göstermektedir (Yüksel vd., 2022). Bu büyük artışın altında, Türkiye'nin kaliteli sağlık hizmetleri, deneyimli sağlık profesyonelleri ve çağdaş tıp altyapısı sunan bir destinasyon olarak kabul görmesinin etkili olduğu söylenebilmektedir (Sevim ve Sevim, 2019). Ülkemizde, medikal turizm alanında yapılan çalışmaların büyük bir kısmı devlet tarafından desteklenmektedir. Ancak, son yıllarda özel sektörün katkıları da önem kazanmıştır. Türkiye'de birçok bölgede medikal turizm ile termal turizm hizmetlerinin birleştirilerek sunulması ülkemize büyük bir avantaj sağlamaktadır. Özellikle kaplıcaların birçok sağlık problemine yönelik tedavi edici etkileri, bu birlikteliği daha da cazip kılmaktadır. Termal turizm açısından oldukça önemli bir jeotermal kuşak üzerinde yer alan Türkiye, bu alandaki kaynak zenginliği ve potansiyeli bakımından dünya çapında ilk yedi ülke arasında yer almaktadır (Tontuş, 2018). Sağlık turizminin büyümesiyle birlikte Türkiye'de bu sektördeki yatırımlar da ivme kazanmıştır (İçöz, 2009).

Özel sağlık kuruluşları, Türkiye'nin uluslararası sağlık turizminde daha büyük bir rol oynamasına yönelik çabaları desteklemek amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Yatırım Geliştirme ve Planlama Daire Başkanlığı tarafından teşvik edilmektedir (Çılgınoğlu, 2018). Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2023 Turizm Stratejisi çerçevesinde, resmi ve özel sektör kuruluşları ile turizm şirketlerinin, Avrupa'daki sosyal güvenlik şirketleri ile işbirliği yapma planlarını hayata geçirecektir. Bu sayede Türkiye, yabancı hastalar tarafından daha fazla tercih edilen bir destinasyon haline gelmek için stratejik avantajlar elde edecektir (Özkan, 2019).

Medikal Turizmde Web Siteleri

İnternet, günümüzde hızlı bir şekilde bilgiye ulaşmak için tercih edilen en yaygın iletişim aracıdır (Alyakut, 2020). Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından 29 Ağustos 2023'de yayınlanan haber bülteninde 16-74 yaş grubundaki bireylerde İnternet kullanım oranının, 2022 yılında %85 iken 2023 yılında %87,1'a çıktığı bildirilmiştir (https://data.tuik.gov.tr/).

Uluçay (2017), web sitelerini tanıtım amacı ile kullanılan, bireylerin ilgi alanlarına göre yönlendirildiği, sorularına ve önerilerine yanıt verilen, karşılıklı iletişim kurulmasını sağlayan, uluslararası olarak da hizmet sunabilen araçlar olarak tanımlamıştır. Kamu kurum ve kuruluşları da dâhil olmak üzere bireylerin de faydalandığı gelişen teknoloji alt yapısı, ülkemizin birçok il ve ilçesinde yer alan özelleştirilmiş web siteleri ile kendini göstermektedir (Acılar, 2012). Günümüzde internetin yaygın kullanımı, destinasyonların tanıtımında web sitelerinin önemini artırmıştır. Bu nedenle, yerel yönetimler ve belediyeler turizm faaliyetleri kapsamında web sitelerine yatırım yapmaktadır. Web siteleri, diğer pazarlama faaliyetlerine kıyasla daha ucuz ve daha geniş kitlelere hitap edebilme özelliği sayesinde, turizm sektöründeki tutundurma basamağı için kritik bir rol oynamaktadır. Bu nedenle, turizm sektöründeki faaliyetlerin merkezinde web siteleri yer almaktadır ve destinasyonlara dair birincil bilgi kaynağı haline gelmiştir (Güçer vd., 2013; Giritlioğlu, 2014).

Dijital iletişimin yoğun ve etkili olarak kullanılması gereken önemli alanlardan birisi de sağlık turizmidir. İkamet ettikleri yer dışında sağlık hizmeti alacak kişiler gidecekleri yer hakkında detaylı bilgiye sahip olmak istemektedirler. Dijital iletişim kanalları ile geleneksel iletişimin ulaşamayacağı yerlere daha az maliyetle ve hızlı olarak kolayca ulaşılabilmekte ve sağlık turistlerinin ihtiyaç duyduğu bilgiler detaylı olarak sunulabilmektedir (Öksüz ve Altıntaş, 2017).

Sağlık hizmetlerinde kanunen reklamın yasak olması, bireylerin sağlık harcamalarının önemli bir kısmını hastanelerin oluşturması ve toplumun internet kullanma düzeyinin artması hastanelerin kurumsal web sitelerini etkin olarak kullanabilmesini gerektirmektedir.

Web sitelerinden başka hiçbir iletişim aracı 7 gün 24 saat dünyanın her köşesine ulaşamamaktadır. Bu nedenle hastaneler, web sitelerini kullanarak hastalarına, hasta yakınlarına, yatırımcılarına ve diğer paydaş gruplarına kendileri hakkındaki tüm kurumsal bilgilerini iletmelidir. Kurumsal bilgilerin paydaş gruplara ve kamuoyuna sunulması, hedef kitlede güvenilirlik ve samimiyet algısı oluşturarak, kurumla ilgili olumlu izlenimler bırakmaktadır. Bu nedenle hastanelerin web sitelerinde verdikleri her tür bilgiden güvenilir ve saygın bir hastane imajı oluşturma noktasında sorumlu oldukları söylenebilir. (Yurdakul ve Öksüz, 2007).

Sağlık turistleri, hizmet alacakları sağlık kurumunun sunduğu hizmetin niteliği, tıbbi teknolojinin durumu, kalacakları odanın tasarımı vb. gibi bilgileri web sitelerindeki görseller ve hasta yorumlarıyla daha ayrıntılı öğrenebilirler. Medikal turizm alanında hizmet veren kurumlar web siteleri sayesinde artık çok daha kolay ve maliyetsiz olarak turistlere ulaşabilmekte ve hizmetlerini tanıtarak seyahat kararlarını etkileyebilmektedir. Günümüzde diğer turistlere benzer şekilde sağlık turistlerinin de ilk bilgi arayacakları yerlerin internet olduğu düşünüldüğünde, web sitelerinin medikal turizmde oldukça önemli olduğu ortaya çıkmaktadır.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Elazığ ilinde sağlık turizmi kapsamında obezite cerrahisinin durumunu ve potansiyelini değerlendirmektir. Elazığ'ın nasıl bir sağlık turizmi destinasyonu olabileceğini incelemek, bu alandaki fırsatları tanımlamak ve ayrıca obezite cerrahisinin sağlık turizmi kapsamında Elazığ ilinin ekonomisine katkılarını ve sağlık hizmetleri açısından sağlayabileceği avantajları ortaya koymak hedeflenmektedir. Bu amaç doğrultusunda, obezite cerrahisi uygulamaları, turistik potansiyel, sağlık altyapısı ve diğer ilgili faktörler göz önüne alınarak Elazığ ili bağlamında kapsamlı bir değerlendirme yapılmaktadır.

Ayrıca, bu çalışma, Elazığ'da medikal turizm kapsamında obezite cerrahisi hizmeti veren sağlık kurumlarının web sitelerinin performansını değerlendirerek bu sitelerin sağlık turizmi pazarlamasına katkısını incelemektedir.

Çalışmanın Yöntemi

Çalışmanın verileri, obezite ameliyatı olmak için Elazığ'a gelen gönüllü 15 hasta ile yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Görüşmeler, katılımcıların onayı alınarak ses kaydı yapılmış ve görüşmeler yaklaşık 30 dakikalık sürelerde gerçekleştirilmiştir. Web sitelerinin değerlendirilmesi aşamasında içerik analizi uygulanmıştır. Elde edilen veriler MAXQDA (2020) nitel analiz programı ile analiz edilerek kodlar ve temalar görselleştirilmiştir. Görüşme sonucunda elde edilen veriler MAXQDA nitel analiz programı ile analiz edilerek kodlar ve temalar görselleştirilmiştir.

Çalışma kapsamında aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır:

1.Tedavi olmak için Elazığ'ı seçme sebebi nedir?
2.Hastaların tedavi süreci ilgili düşünceleri nasıldır?
3.Tedavi olunan yerin genel ve fiziksel özelliklerin ihtiyaçları karşılama durumu nedir?
4.Tedavi olunan yerdeki personelle iletişim durumu nasıldır?
5.Tedavi süreci için Elazığ'ı başkalarına önerme durumu nedir?
6.Hastaların Konaklama yeri ve süresi nedir?

Web sitelerinin içerik analizine 2023 Kasım ayına kadar Sağlık Bakanlığı tarafından verilen Sağlık Turizmi Yetki Belgesi almaya hak kazanan Elazığ ilinde yer alan 1 kamu, 1 kamu üniversitesi ve 4 özel hastane olmak üzere 6 hastanenin web siteleri dâhil edilmiştir.

Web siteleri incelenirken Samadbeik vd. (2017) tarafından geliştirilen Kaya vd. (2018) tarafından Türkçeye uyarlanan değerlendirme formu temel alınmıştır. Gerekli literatür incelemesi ve uzman görüşü alındıktan sonra değerlendirme formu Sağlık Turizmi Yetki Belgesi almaya hak kazanan hastanelerin web sitelerini değerlendirmeye yeterli hale getirilerek 64 maddelik yeni kontrol listesi geliştirilmiş ve aşağıda açıklanan 10 temel kriter altında inceleme yapılmıştır.

• **Hastanenin tanıtımına ilişkin bilgiler:** Tesisin örgütsel yapısına ve sahip olduğu bölümlere ve donanımlara ait bilgiler.
• **Hastalar için genel bilgiler:** Hastaların sahip olduğu hakların ve uyması gereken kuralların sunumu.
• **Yabancı hastalara ilişkin bilgiler:** Uluslararası hastalara turistik mekânların ve sigorta şirketlerinin sunumu.
• **Hekimlere ilişkin bilgiler:** Hekimlerin uzmanlık, iletişim ve çalışma saati bilgilerinin sunumu.
• **Randevu sistemi ve tedavi takibine ilişkin bilgiler:** Çevrimiçi randevu, şikayet ve canlı destek uygulamalarının sunumu.
• **Haber ve istatistiklere ilişkin bilgiler:** Yabancı hastaların memnuniyetine ve tesiste yapılan uygulamalar ilişkin haberlerin sunumu.
• **Fotoğraf galerilerine ilişkin bilgiler:** Tesisin ve turistik mekanların görsellerle sunumu.
• **İletişime ve sağlık tesisine ulaşıma ilişkin bilgiler:** Tüm iletişim kanallarının sunumu.
• **Farklı şekillerde sunuş:** Alternatif dil ve sunum şekillerinin bulunması.
• **Teknik konulara ilişkin bilgiler:** Web sitesinin kullanımını kolaylaştırıcı unsurların sunumu.

Değerlendirilen kriterlerin standardize edilmiş bir grafikte gösterilebilmesi için kriterler 100 puanlık bir sisteme dönüştürülmüştür.

Her kriter için maddelerin alabileceği en yüksek değer değerlendirilen hastane sayısı (6) olarak kabul edilmiş, 100'lük puana çevirmek için birim değerleri hesaplanmıştır. Örneğin, "hastanenin tanıtımına ilişkin bilgiler" kriteri altında incelenen 10 madde hesaplanırken, maddelerden alınabilecek toplam değer 60 olmaktadır. 100/60 birim başı değeri göstermektedir. Kriter altındaki toplam bulundurma sayısının birim değerle çarpılması bu kriterin standardize edilmiş puanını vermektedir. 100/60*35= 58,3.

Bulgular

Katılımcılara ait Demografik bilgilerin dağılımı frekans analizi ile analiz edilmiş olup aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 1. Hastaların Demografik Özelliklerine Göre Frekans (f) Dağılımı

Demografik Bilgiler	**f**
Kadın	7
Erkek	8
Evli	11
Bekar	4
Gelir durumu iyi durumda	9
Gelir durumu orta düzey	6
Herhangi bir işte çalışıyor	11
Herhangi bir işte çalışmıyor	4
30 yaş üstü	8
30 yaş altı	7
Sosyal güvencesi olan	15

Demografik özelliklere göre yedi katılımcı kadın, sekiz katılımcı erkek olarak belirlenmiştir. Katılımcılardan 11 kişinin evli, dört kişinin bekâr olduğu tespit edilmiştir. Gelir durumu olarak dokuz katılımcının iyi durumda, altı katılımcının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. İş sahibi olan katılımcı sayısı 11, dört katılımcının herhangi bir işte çalışmadığı belirlenmiştir. 30 yaş üzeri olan kişi sayısı sekiz, 30 yaş altı olan katılımcı sayısı yedi olarak tespit edilmiştir. Görüşme yapılan katılımcılardan 15 kişinin de sosyal güvencesi olduğu belirlenmiştir.

Şekil 1.Görüşme Sonuçlarına Yönelik Sık Tekrar Edilen Kelime Bulutu

Görüşmeler sonucunda Şekil 1'de en sık tekrar edilen sözcükler kelime bulutu adı altında belirtilmiştir. Sözcüklerin görünüm büyüklüğü, tekrarlanma sıklığıyla ilişkilidir. Bu bağlamda, en çok tekrar edilen sözcükler şunlardır: Hastane (510), Elazığ (390), ameliyat (285), personel (240), memnun (225), hasta (195), doktor (180), ulaşım (165), konaklama (135), tavsiye (90), ihtiyaç (75), otopark (75) olarak tespit edilmiştir.

Ameliyat ve Tedavi Olabilmek İçin Elazığ'ı Tercih Sebebi İle İlgili Bulgular

Şekil 2. Elazığ'ın Tercih Edime Sebebi Kod Hiyerarşik Kod-Alt Kod Modeli

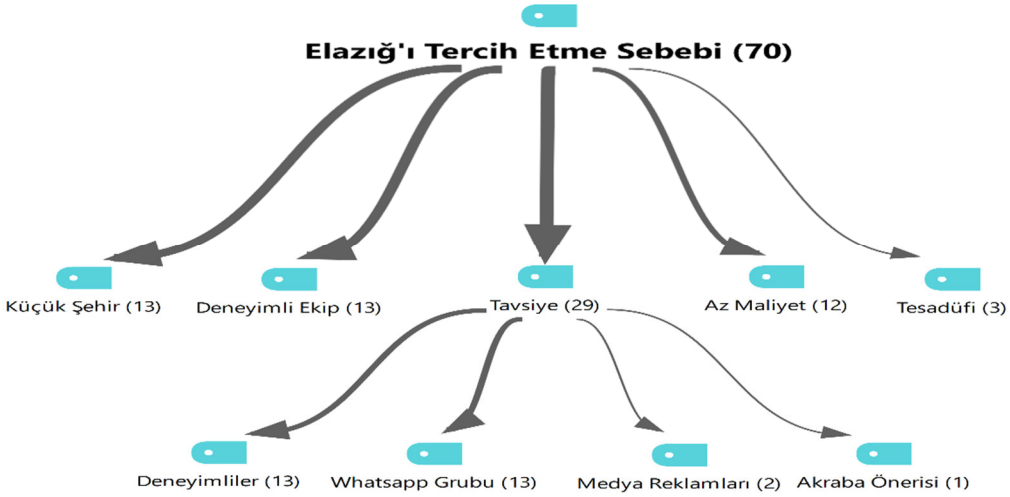

Şekil 2'de Elazığ'ın sağlık turizmi kapsamında obezite cerrahisi yönünden tercih edilebilir konumda olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Hastaların tercih etme sebebi olarak "küçük şehir olması, alanında deneyimli uzman doktorlar ve sağlık personelinin bulunması, whatsapp gruplarında daha önce Elazığ'da ameliyat olan hastaların tavsiyeleri ve daha az maliyetli olması" olarak belirtilmiştir.

Ameliyat olmak için bu ili tercih sebebiniz sorusuna yönelik verilen yanıtlar kısaca aşağıdaki şekildedir;
" Bu şehir çok küçük bir yer. Tedavi işlemleri büyük şehirlere göre daha kolay yapılıyor"
" Doktor ve ekibinin oldukça yetenekli olduğunu söyleyip burayı tavsiye ettiler"
" Daha az masraflı olduğunu söylediler"
" Obezite rahatsızlığı olanların ve obezite ameliyatı olanların kurmuş olduğu whatsapp grupları var. Oradaki arkadaşlar Elazığ'ı tavsiye etti"
" Uzun zamandır bu ameliyatların yapıldığı illeri araştırıyordum. Burayı tesadüfen buldum. Sonra telefon açıp aklıma takılan her şeyi sordum ve karar verdim"
" Bir yakınım bu ilde oturuyor. Tesadüfen geldim. Gelmişken de ameliyat olmaya karar verdim. Zaten çok istiyordum. Kronik hastalıklarımdan dolayı bir an önce rahatlamak istedim"

Hastanede Kalınan Süre Boyunca Hastanın İhtiyacı Olan Tedavi, Bakım ve İletişim Konusunda Memnun Kalıp Kalmadıklarına İlişkin Bulgular

Şekil 3. Hasta Memnuniyet Algısı Hiyerarşik Kod-Alt Kod Modeli

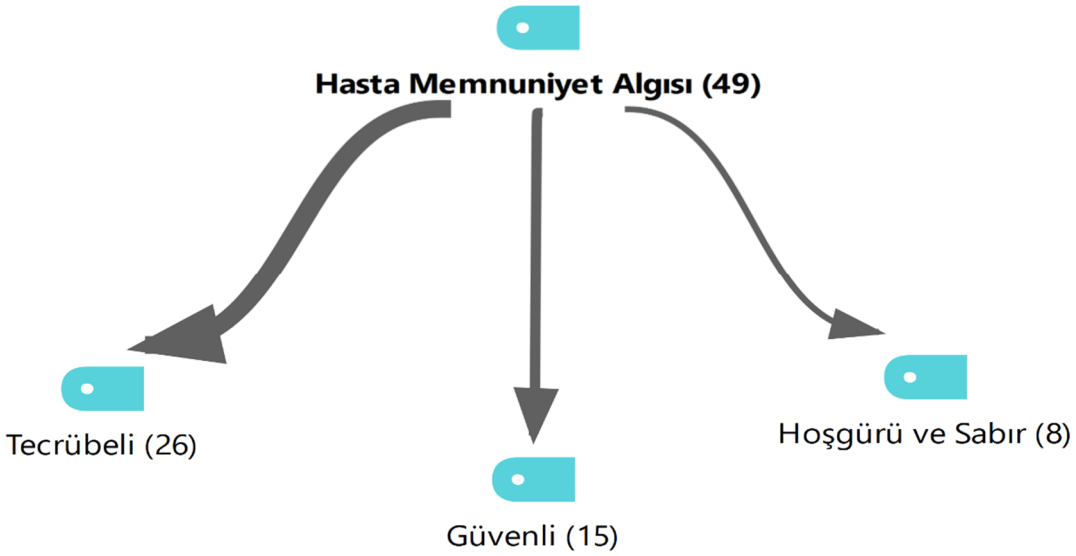

Şekil 3'te hastaların, hasta memnuniyet algıları yüksek olarak belirlenmiş ve sıklıkla tekrar edilen ifadelerin; "tecrübeli, güvenli, hoşgörülü ve sabırlı" olduğu belirlenmiştir. Bu temada özellikle hekim ve sağlık personellerinin deneyimli olmasının ve hasta güvenliğinin memnuniyet açısından en büyük etken olduğu görülmektedir.
Bu yanıtlara örnek olarak hastaların şu ifadelerine yer verilebilir;
"Artık bende zayıflayıp istediğim kıyafetlerimi giyinebileceğim. Bu nedenle doktorum ve ekibine minnettarım"
"Çok meraklı biriyimdir. Ama merak ettiğim her soruma uygun cevaplar aldım"
"Her şey mükemmeldi. Hiçbir sorun yaşamadım"
"Personel çok yetenekli ve hızlıydı"
"Doktorum ve ekibi çok tecrübeli ve sağlam bir ekipti. Bana çok güven verdi"
"Ben çok titiz biriyimdir. Buna rağmen bana hoşgörü ve sabır gösterdiler"
"Hastanede kaldığım süre boyunca odaların düzeni, temizliği ve hijyeninden memnun kaldım"
"Hastanedeki yemeklerin temizliği ve lezzetinden memnun kaldım"

“Hastanede bulunan kafeterya ve restoranlar yiyecek ve içecek konusunda tüm ihtiyaçlarımı karşıladı”
“Hastanenin ısıtma ve havalandırma sisteminin teknolojik olarak çok başarılı buldum”
“Hastanede kaldığım süre boyunca yatakların rahat oluşu daha iyi hissetmemi sağladı”
“Hastaneden merkeze ulaşım konusunda problem yaşamadım”
"İhtiyacım olan her şeye rahatlıkla ulaşabildim"
"Hastane sanki alışveriş merkezi gibiydi. Merkeze gitmeye hiç gerek kalmadı. Her şey düşünülmüş"
"Kendimi forumda gibi hissettim"
"Odalar bizim evdeki odalardan daha büyük ve temizdi. İnşallah hep böyle kalır"
"Havalandırma sistemi oldukça iyi bir sistemdi. Ameliyattan sonra hiç boğaz kuruluğu yaşayıp öksürmedim"
"Otopark çok büyük arabamı bulamadım için taksi çağırdım"

İhtiyaç Halinde Doktor, Hemşire ve Diğer Sağlık Görevlilerine Ulaşım İle İlgili Bulgular

Şekil 4. Sağlık Personeline Ulaşım Kod Hiyerarşik Kod-Alt Kod Modeli

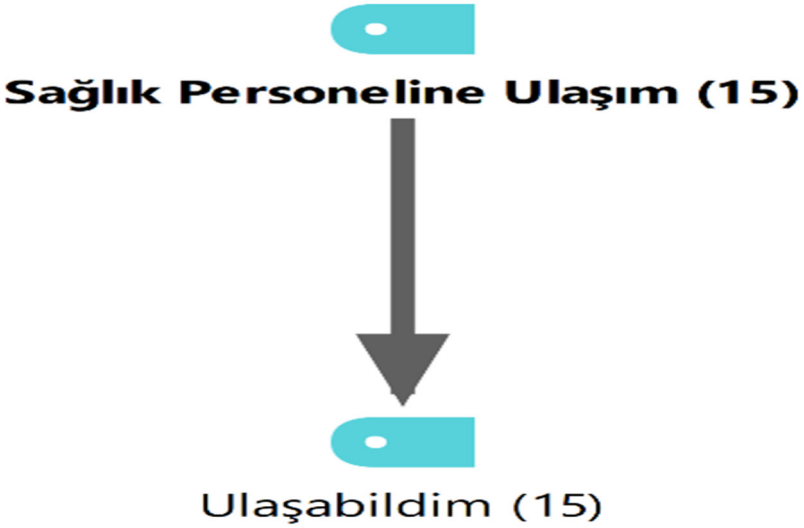

Şekil 4’te hastaların, sağlık personeline ulaşım ve iletişim yönünden hiçbir problem yaşamadığı tespit edilmiştir.
Bu temaya yönelik katılımcı ifadeleri kısaca şu şekildedir;
"Gündüzleri doktorumun ameliyat saatleri dışında her aradığımda ulaşabildim"
"Hemşirelere ve diğer personellere her zaman kolaylıkla ulaşabildim "
"İki gün oldu hastaneden ayrıldığım. Ama gene de gece bile arasam ulaşabildim"

Elazığ İlini Obezite Ameliyatı Olmak İsteyen Başka Kişilere Tavsiye Etme Durumuyla İlgili Bulgular

Şekil 5. Elazığ İlini Başkasına Önerme Kod Hiyerarşik Kod-Alt Kod Modeli

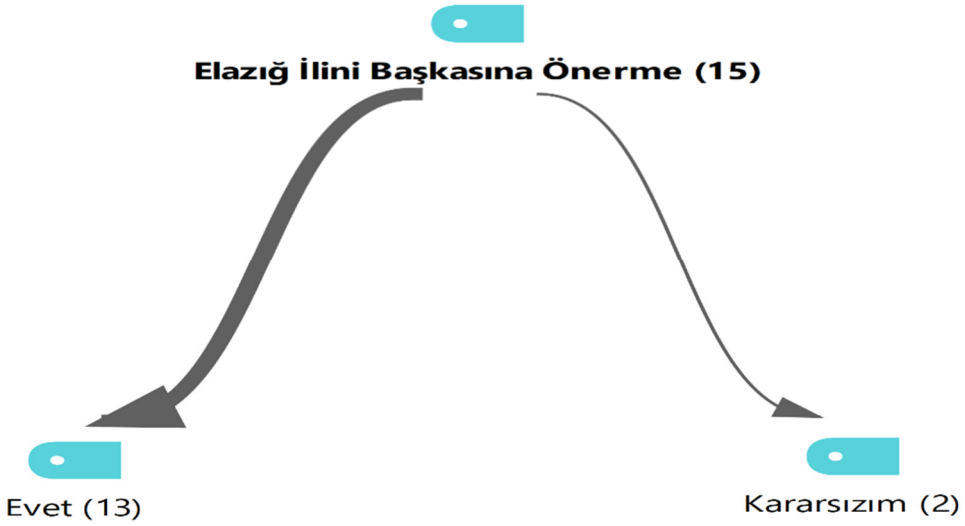

Şekil 5'te hastaların Elazığ'ı farklı kişilere önerme durumunda sıklıkla "öneririm" şeklinde olmuştur. Bu bulgular, ilin sağlık turizmi kapsamında medikal turizm ile ilgili tüm alanlarda özellikle de obezite cerrahisinde Türkiye'de öncü illerden biri olma potansiyelinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Bu temaya yönelik verilen yanıtlar aşağıdaki şekildedir;

"Burada ameliyat olmak hiç aklıma gelmemişti. Ama beklemediğim kadar memnun kaldım. Burayı herkese tavsiye ettim bile"

"Tüm whatsapp gruplarında burayı bana tavsiye edenlere teşekkür ettim. Yine ameliyat olsam buraya gelirim"

"Bizler devlet memuru olduğumuz için aldığımız maaş belli. Burası bütçemize çok uygun olduğu için geldik. İyi ki gelmişim. Gidince arkadaşlarıma burayı anlatıp tavsiye edeceğim"

"Doktorumun bu ameliyatlarda çok başarılı olduğunu söylemişlerdi. Çok haklı çıktılar. Korkarak geldim ama çok mutlu ayrılıyorum"

"Ameliyat olalı 3 gün oldu. 4 kilo gitti bile. Hiç kötü bir şey söylenir mi bu ekibe. Çok az ağrıyla bu işi hallettik. Üzülerek buradan ayrılıyorum"

"Doktorlar çok başarılı. Fakat daha da gelişmesi gerekli. Özellikle personel eğitimleri çok gerekli. Güvenlikçiler kantine giden yakınımı içeri almadılar. O nedenle kararsızım"

"Biz geceydi geldiğimizde buraya. Hastaneyi çok beğendim. Son teknoloji tamamen. Fakat hasta yakınları kantine inince kayboluyor. Hasta yanına gitmek uzun zaman alıyor. Daha küçük bir hastane tercih edebilirdim. O nedenle bu konuda kararsızım"

"Hastane merkeze çok uzak olduğu için şehrin güzelliklerini göremedik. Harput'a gitmeyi çok isterdim"

"Hastanedeki otoparkın çok büyük ve geniş olmasından dolayı arabamı bulmakta çok sıkıntı yaşadım"

"Hastanenin çok büyük ve karmaşık yapısı kaldığım odayı ailemin bulmasında sorun yaşattı"

"Otoparkta arabamı bulmama yardımcı olacak kimseyi bulamadım"

" Kızım odamı bulamadı gece kayboldu"

"Hastanede kaldığım süre içinde ara sıra problemlerle karşılaştığım için bu konuda görüş bildirmekte kararsız kaldım"

Hastaların Konaklama Yeri ve Süresine İlişkin Bulgular

Şekil 6. Hastaların Konaklama Yeri ve Süresi Hiyerarşik Kod- Alt Kod Modeli

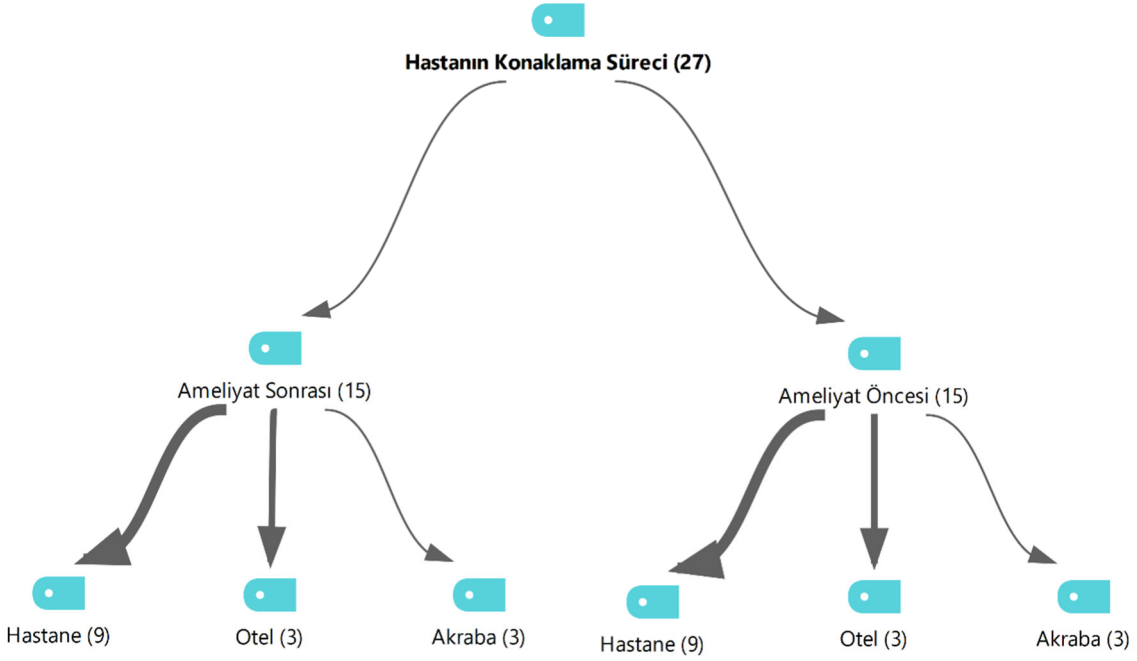

Şekil 6'ya göre hastaların ameliyat öncesi ve sonrası çoğunlukla hastanede kaldıkları tespit edilmiştir. Bu bulgular hastanelerin otel konforunda kaliteli sağlık bakım hizmeti verdiklerini göstermektedir. Çoğunlukla hastanede kalmalarında en önemli etkenin özellikle şehir hastanelerinde bulunan her türlü ihtiyaca yönelik alışveriş imkânı ve yiyecek, içecek hizmetlerinden kaynaklandığı yukarıdaki memnuniyet temasında da ifade edilmektedir.
"Ameliyat öncesi ve sonrası yakınımın evinde kaldım" (3 gece)
"Sürekli hastanede kaldım" (Beş gün)
"Ameliyat olmadan önce (1-2) gün otelde kaldım"

Tablo 2. Elazığ'da Sağlık Turizmi Yetki Belgesi Almış Hastanelerin Web Sitesi İçerik Analizi Değerlendirilmesi

Hastanenin tanıtımına ilişkin bilgiler	Var		Yok	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Tarihçesinin sunumu	5	83,3	1	16,7
Kat planının sunumu	2	33,3	4	66,7
İdari personelinin tanıtımı	2	33,3	4	66,7
Mevcut modern ekipmanların sunumu	4	66,7	2	33,3
Bölümlerin ve uzmanlık alanlarının sunumu	6	100	-	-
Misyon ve vizyonun sunumu	5	83,3	1	16,7
Otopark bilgisi	2	33,3	4	66,7
Organizasyon şeması	2	33,3	4	66,7
Yatak kapasitesi	5	83,3	1	16,7
Sıkça sorulan sorular	2	33,3	4	66,7
Hastalar için genel bilgiler				
Hasta haklarının belirtilmesi	6	100	-	-
Hastalara temel tıbbi bilgilerin sunumu	5	83,3	1	16,7
Faydalı medikal linklerin gösterimi	5	83,3	1	16,7
Hastanenin hijyen esaslarının sunumu	2	33,3	4	66,7
Hastane kaynaklı enfeksiyon bilgisi	-	-	-	-
Hastanenin ölüm oranları	-	-	-	-
Hasta mahremiyeti konusunda bilgi	6	100	-	-
Hastanede kalış süresince uyulması gereken kurallar	6	100	-	-
Ziyaretçilerin uyması gereken kurallar	6	100	-	-
Hasta kabul sürecinde uyulması gereken kurallar	6	100	-	-
Uluslararası hastalara ilişkin bilgiler				
Kentte ve bölgede bulunan turistik mekânların sunumu	1	16,7	5	83,3
Haritaların hastaneye ulaşım için sunumu	6	100	-	-
Haritaların turistik mekânlaraulaşım için sunumu	1	16,7	5	83,3
Uluslararası hastalar için hastanede otelcilik hizmetlerinin sunumu	4	66,7	2	33,3
Şehrin otel, restoran ve diğer tanınmış eğlence mekânlarının sunumu	1	16,7	5	83,3
Turistler için sigorta sözleşmeleri listesinin sunumu	4	66,7	2	33,3
Hekimlere ilişkin bilgiler				
Uzmanlık türü ve mezun olunan yer	6	100	-	-
Alınan akademik başarı ve prestij ödülleri	4	66,7	2	33,3
İsim ve uzmanlık araması yapabilmek	4	66,7	2	33,3
Hastane kliniklerinde hekimlerin çalışma takvimleri	2	33,3	4	66,7
İletişim bilgileri	6	100	-	-
Randevu sistemi ve tedavi takibine ilişkin bilgiler				
Randevuları kaydedebilme Çeşitli klinikler	4	66,7	2	33,3
Randevuları kaydedebilme Görüntüleme hizmetleri	4	66,7	2	33,3
Takip numarası verebilme	3	50	3	5
Randevu zamanını değiştirebilme veya iptal edebilme	4	66,7	2	33,3

Şikâyetlerin takibi	4	66,7	2	33,3
Yeniden yatışta koordinasyon yolları	-	-	6	100
Tıbbi danışma(İnternetten hekime soru sorabilme)	3	50	3	50
İstek ve kişisel soruların kaydedilmesi	5	83,3	1	16,7
İnternetten laboratuvar sonuçlarını görüntüleme	4	66,7	2	33,3
Haber ve istatistiklere ilişkin bilgiler				
Uluslararası hasta istatistikleri	-	-	-	-
Uluslararası hastaların memnuniyet durumlarını izleme ve sunma	-	-	-	-
Ameliyat ve diğer tıbbi işlemlerle ilgili en yeni haberler	5	83,3	1	16,7
Hastanedeki yayın grubu ve bilimsel toplantıların takvimi	1	16,7	5	83,3
Hasta memnuniyeti araştırma sonuçları	-	-	-	-
Fotoğraf galerilerine ilişkin bilgiler				
Hastanedeki Ameliyathanelerin fotoğrafları	3	50	3	50
Hastanenin genel görünüşü	6	100	-	-
Turistik mekânların fotoğrafları	1	16,7	5	83,3
Klinik ve servisler gibi tesise ait fotoğraflar	4	66,7	2	33,3
360 derece sanal tur	-	-	-	-
Basında Hastanemiz	2	33,3	4	66,7
İletişime ve Hastaneye ulaşıma ilişkin bilgiler				
Hastane irtibat numaraları	6	100	-	-
Hastane e-posta adresi	6	100	-	-
Hastanenin tam adresi	6	100	-	-
Sosyal ağ hesapları	6	100	-	-
Hastaneye alternatif ulaşım yolları ile ilgili bilgi	6	100	-	-
Farklı şekillerde sunuş				
Engellilere yönelik erişim, sesli erişim	-	-	-	-
Sayfanın farklı dillere çevrilip çevrilemediği	6	100	-	-
Çok dillilik	2	33,3	4	66,7
Teknik konulara ilişkin bilgiler				
Web site haritası	6	100	-	-
Site içi arama	3	50	3	50
Web sitesi son güncellenme tarihi	4	66,7	2	33,3
Web sitesi sayfalarının yazdırılabilme	6	100	-	-
Siteyi ziyaret eden kişi sayısı	-	-	-	-

Tablo 2. incelendiğinde Elazığ'da hizmet veren Sağlık Turizmi Yetki Belgesine sahip hastanelerin web sitelerinde, hastanelerin tanıtımına ilişkin bilgilerin sunumunda verildiği web sitelerinde hastaların hastaneye gelmeden önce hızlıca bilgi edinebilmelerine yönelik kat planlarının, otopark bilgisinin ve sık sorulan sorular bölümlerinin sunumunda eksiklikler olduğu görülmüştür. Ayrıca hastanelerin çoğunun organizasyon şemalarını sunmadığı, tıbbi yönetim kadrolarına web sitelerinde yer verirken idari personellerinin tanıtımına yeterince yer vermedikleri görülmektedir. Kuruluşların çoğu misyon, vizyon, tarihçe, modern ekipman ve yatak kapasitesine ilişkin bilgileri web sitelerinde sunmaktadır.

Hastanelerdeki tıbbi bölümlerin ve uygulanan işlemlere ait bilgilerin sunumu ise bütün kurumların web sitesinde yer almaktadır.

Hastalar için genel bilgilerin sunumunda ise hasta hakları ve mahremiyetine ilişkin bilgiler ile hastanede kalış süresince hastaların ve ziyaretçilerinin uyması gereken kuralların web sitelerinin tamamında bulunduğu görülmektedir. Web sitelerinin çoğunda temel tıbbi bilgiler ve faydalı medikal linkler yer alırken web sitelerinin hiçbirinde hastane kaynaklı enfeksiyon bilgisinin ve ölüm oranlarının sunulmadığı tespit edilmiştir (Tablo 2).

Uluslararası hastalara ilişkin bilgilerin web sitelerinde sunumunda anlaşmalı sigorta kuruluşlarının listesinin, hastanedeki otelcilik hizmetlerinin çoğu web sitesinde; sağlık tesisine ulaşım için haritaların ise tamamında sunulmasına karşın yabancı hastalara yönelik turistik destinasyonların; otel, restoran ve eğlence mekânlarının ve buralara ulaşım yollarının sunumunun sadece Fethi Sekin Şehir Hastanesinin web sitesinde yer aldığı görülmektedir (Tablo 2).

İncelenen hastanelerin web sitelerinin çoğunda hekim isim ve uzmanlık aramasının yapılabildiği, hekimlerin akademik başarılarının sunulduğu; web sitelerinin tamamında hekimlerin mezuniyet, uzmanlık alanı ve iletişim bilgilerinin bulunduğu ancak hekimlerin çalışma takvimlerinin sunumunun az olduğu görülmektedir (Tablo 2).

Randevu sistemi ve tedavi takibine ilişkin bilgilerin web sitelerinde sunumu incelendiğinde hastanelerin çoğunun hastalarına internet üzerinden randevu oluşturma, iptal edebilme, istek ve şikâyetlerini kaydetme olanağı tanıdığı; laboratuvar ve görüntüleme sonuçlarına erişim imkânı sağladığı görülmektedir. Ayrıca internet üzerinden hekime soru sorabilme ve takip numarası alabilme özelliğinin incelenen web sitelerinin yarısında yer aldığı görülürken, yeniden yatışta koordinasyon yollarının hiçbir web sitesinde sunulmadığı görülmüştür (Tablo 2).

Hastanelerin web sitelerinde haber ve istatistiklere yönelik bilgilerin sunumunda ciddi eksikliklerin olduğu, web sitelerinin hiçbirinde hasta memnuniyet araştırma sonuçlarının, uluslararası hastalara ait istatistiklerin ve memnuniyet durumlarının sunulmadığı görülmektedir. Sadece bir kamu hastanesi web sitesinde hastanenin yayın ve bilimsel toplantı takvimini paylaşırken, hastanelerin çoğunun sağlık hizmetlerindeki son gelişmelere yönelik haberlerin sunumuna web sitelerinde yer verdiği görülmektedir (Tablo 2).

Hastane web sitelerinin fotoğraf galerilerindeki paylaşımları incelendiğinde tamamının hastanenin genel görünüşüne ait fotoğraflara yer verdiği; çoğunda kliniklere ve servislere ilişkin fotoğraflar bulunurken ameliyathane fotoğraflarının yetersiz olduğu görülmüştür. Hastanenin faaliyetleri veya hekimlerin tavsiyeleriyle ilgili haberlerin sunulduğu basında biz bölümünün çoğu hastanenin web sitesinde yer almadığı, sadece şehir hastanesinin web sitesinde bölgedeki turistik destinasyonların tanıtımının ve fotoğraflarının sunulduğu görülmektedir. Günümüzde kurumların fiziki mekânlarını tanıtmak ve hastalarına kolaylık sağlamak amacıyla kullandığı 360° sanal turun hastanelerin hiçbirinin web sitesinde yer almadığı tespit edilmiştir (Tablo 2).

Hastanelerin tamamının web sitelerinde iletişim bilgilerini eksiksiz sunduğu, hastalara birçok şekilde hastaneye ulaşmak için alternatif iletişim imkânlarının sunulduğu, sosyal medya hesaplarının güncel ve aktif olarak kullanıldığı görülmüştür (Tablo 2).

Hastane web sitelerinin dil ve özel gereksinimli bireyler açısından farklı şekillerde sunuş seçenekleri değerlendirildiğinde, web sitelerinin tamamında İngilizce dil seçeneğinin bulunduğu, sadece 2 web sitesinin çok dilli olduğu, ancak hiçbir web sitesinin görme engelliler için sesli bildirimler veya işitme engelliler için paylaşılan videolarda işaret dili ile gösterim vermediği görülmektedir (Tablo 2).

Hastane web siteleri teknik açıdan incelendiğinde tüm hastanelerin web sitelerinde site haritasının yer aldığı, sayfayı yazdırabilme imkânının olduğu, çoğunun ise sitenin güncellenme tarihini sunduğu, site içi arama imkânı tanımada eksiklikler olduğu görülmektedir. Fakat hastanelerin hiçbiri web sitelerini ziyaret eden kişi sayısını sunmamaktadır (Tablo 2).

Şekil 7. Hastane web sitelerine ilişkin incelenen kriterlerin standardize edilmiş gösterimi.

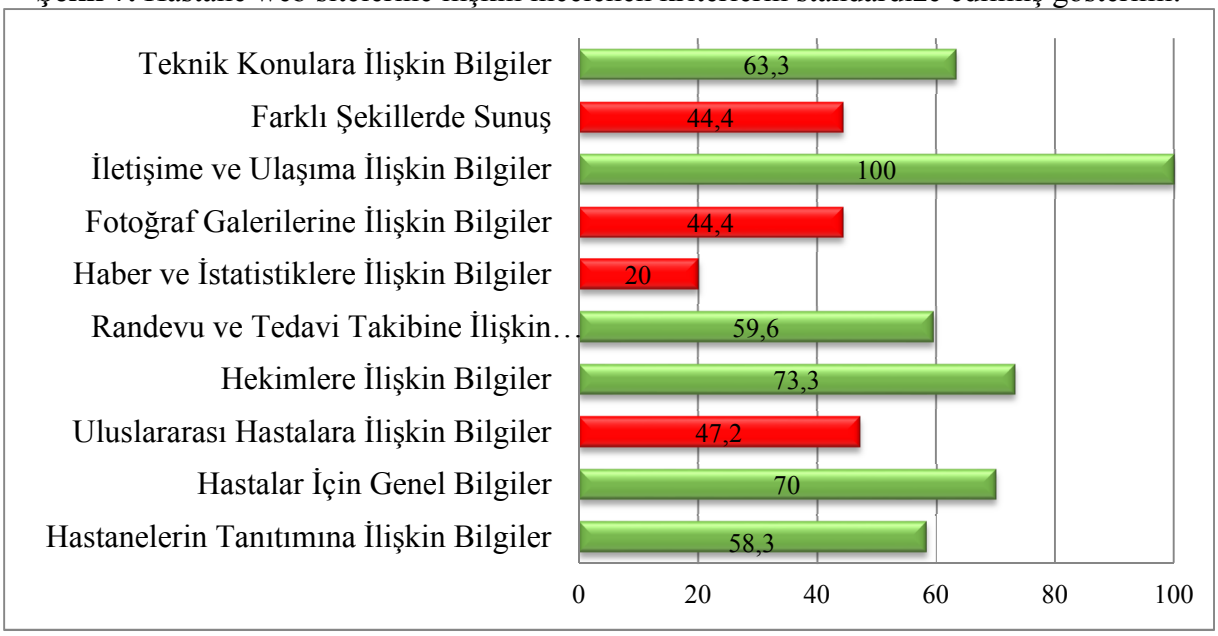

Şekil 7'de sağlık turizmi yetki belgeli hastanelerin web siteleri incelenirken göz önünde bulundurulan kriterlerin standardize edilmiş hali gösterilmektedir. Grafik incelendiğinde Web sitelerinin iletişime ve hastaneye ulaşıma ilişkin bilgilerkriterinden tam puan aldığı, sonraki en yüksek puanı hekimlere ilişkin bilgiler, en düşük puanı ise haber ve istatistiklere ilişkin bilgiler kriterinin aldığı görülmektedir. Web siteleri farklı şekillerde sunuş, uluslararası hastalara ve fotoğraf galerilerine ilişkin bilgiler kriterlerinden ortalamanın altında puan almıştır.

Sonuç

Elazığ, sağlık turizmiyle entegre edilebilecek zengin tarih ve kültür yapısına sahiptir. Doğal güzellikleri, dikkat çeken termal ve sıcak su kaynakları, dağ turizmi ve su sporları için ideal bir il özelliğine sahiptir. Ayrıca zengin mutfağı, geniş konaklama imkânlarına sahip otelleri, havalimanı ve özellikle hızla gelişen sağlık turizmi nedeniyle önemli bir tercih seçeneğidir.

Elazığ, sağlık açısından sadece kendi il sakinleri değil, aynı zamanda çevre illerdeki kişiler tarafından da tercih edilen bir sağlık merkezi konumundadır. İl genelinde 8 kamu, 4 özel ve 1 üniversite hastanesi olmak üzere toplam 13 sağlık tesisi bulunmaktadır. Ancak tüm bu olanaklara rağmen gelen turist sayısının azlığı, tanıtım eksikliğinden kaynaklanan bir sorun olarak görülmektedir. Bu potansiyeli değerlendirilmesi ve gelecekte daha fazla turist çekmek için sorumluluk alarak cesur adımların atılması gerekmektedir. Bu noktada, sağlık turizmini tanıtmak için etkili bir tanıtım yapılması, çeşitli etkinliklerin düzenlenmesi, sektörlerdeki hataların ve eksikliklerin giderilmesi, termal tesislerin yanı sıra otel ve lokantaların hizmet kalitelerinin iyileştirilerek korunması, rehberlik sorunlarının büyük önem kazanması gerekmektedir.

Elazığ, doğal güzelliklerinin yanı sıra birçok medeniyetin izlerini taşımasıyla zengin tarihi ve kültürel bir mirasa sahiptir. Bu bölgedeki, önemli bir potansiyele sahip olduğundan, tamamıyla sınırlıdır. Bölgemiz, tarih ve kültürle iç içe geçmiş bir atmosfer sunmaktadır. UNESCO Dünya Geçici Miras Listesi'nde yer alan "Harput Şehri", dört bin yıllık geçmişiyle tarihi ve kültürel zenginlikleri bünyesinde barındırmaktadır. Sivrice'deki "Batık Şehir" ise geniş zenginliğin yanı sıra altı dalış turizmi açısından da büyük bir değere sahiptir. "Kara Leylek Kanyonu", "Buzluk Mağarası" ve Keban Barajı, ilin en önemli turistik değerlerindendir. Ayrıca muhteşem Hazar Gölü işlemlerine sahip "Hazarbaba Kayak Merkezi", kayak sporları, yamaç paraşütü, trekking ve su sporları gibi farklı turizm seçenekleri sunulmaktadır. Elazığ, çeşitlilik açısından Türkiye'nin en zengin ikinci mutfağına sahip olmasıyla da "Gastronomi Turizmi" açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Tüm bu özellikleriyle Elazığ, benzersiz ve farklı deneyimler sunan destinasyonları ile sağlık turizmine hitap edebilecek özelliklere sahiptir (Demir ve Sezgin, 2020).

Ancak ne yazık ki sağlık turizmi yapan hastanelerden sadece Şehir Hastanesi web sitesinde bu destinasyonların tanıtımını yapmaktadır. Hastanelerin web sitelerinde uluslararası hastalara yönelik olarak turistik destinasyonlar, restoran ve eğlence mekânları hakkında bilgi vermemeleri önemli bir eksik olarak değerlendirilmektedir. Diğer bir eksiklik ise daha önce hastanelerinde tedavi görmüş olan uluslararası hastalara ait görsel içerikleri paylaşmamalarıdır. Hastanelerin web sitelerinde tesislerinde sundukları sağlık ve otelcilik hizmetlerine ilişkin videolardan ziyade hekimlerinin bilgilendirici videolarına ağırlık verdiği görülmüştür. Web sitelerinde hastaneye ve ekipmanlarına ilişkin fotoğraf ve videoların daha fazla kullanılması önerilmektedir. Ayrıca 360° sanal tur ülkemizdeki hastane süreçlerini daha önceden deneyimlememiş olan uluslararası hastalar için oldukça yararlı bir uygulamadır. Birçok uluslararası hastane web sitelerinde bu uygulamayı kullanmaktadır, incelenen web sitelerinin bu eksikliklerini gidermeleri uluslararası hasta sayılarını artırabilir.

Hastanelerin web sitelerinde hekim çalışma takvimlerine yer vermiyor olması uluslararası hastaların seyahatlerini planlarken aksaklıklara neden olabilir. Ayrıca hastane kaynaklı enfeksiyon bilgilerinin, ölüm oranlarının ve hastanenin hijyen esaslarının sunulmamış olması uluslararası hastalar ile kurulacak güven bağını zedeleyebilir. Hastanelerin web sitelerinde yerli ve yabancı hasta memnuniyet istatistiklerine yer vermiyor olması hastalarla tedavi boyunca ve sonrasında yeterince iletişime geçilmediğinin ve sunulan hizmetlerin kalitesinin ölçümünde de yetersiz kalındığının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Hasta memnuniyetiyle ilgili yapılmış araştırmalara ilişkin istatistiki bilgilerin internet sitelerinde yayınlanması potansiyel hastaların, hastane ile ilgili bir görüş elde edebilmesi için önerilmektedir. Hastaların, sağlık tesisinin kalitesini artırmayı amaçladığını ve buna değer verdiğini görebilmesi için hastalarla tedavi sonrası kurduğu iletişim ile memnuniyetlerinin takibi ve sunumu önem arz etmektedir.

İncelenen hastane web sitelerinde İngilizce dil seçeneğinin olduğu görülmektedir. Hastanelerin internet sitelerini çok dilli giriş imkânı sağlayarak tasarlamaları hem sağlık tesisi hem de sağlık turizminin gelişimi açısından olumlu olarak değerlendirilmektedir. Öte yandan web sitesi incelenen hastanelerin herkesi kapsayan bir kamu hizmeti sunuyor olması web sitelerinin erişiminde ve kullanımında farklı seçeneklerin bulunmasını zorunlu kılmaktadır. İncelenen hastane web sitelerinin hiçbiri özel gereksinimli bireylere yönelik erişim imkânı sunmamaktadır. Görme engelliler için sesli sunumların yapılmaması ve engelli hastalara ilişkin bilgilerin yetersizliği bu hastalar açısından hastaneyle ilgili bilgilere ve bazen sağlık hizmetine erişimde zorluklara sebebiyet vermekte; hastaneyi, hizmetlerini ve hizmet verenleri tanımalarına engel olmaktadır. Ayrıca web sitelerindeki her eksik bilgi, hastanenin hedefine ulaşmasında olumsuz bir etkiye neden olmaktadır.

Uluslararası hasta taleplerini karşılamak amacıyla hizmet veren sağlık turizmi yetki belgeli hastanelere, medikal turizm açısından internet sitelerinin değerlendirildiği çalışmamızın sonuçları doğrultusunda eksikliklerini gidermeleri önerilmektedir. Hastanelerin incelenen kriterlerde ki belirtilen özelliklere dikkat ederek web sitelerindeki eksiklikleri gidermesinin kurum imajını hem ulusal hem de uluslararası boyutta geliştireceği düşünülmektedir. Hastanelerin uluslararası hastalara yönelik olarak web sitelerinde medikal hizmetlerin tanıtımının yanı sıra civardaki turistik destinasyonların tanıtımına da yer vermesi, ayrıca seyahat ve konaklama ile ilgili daha fazla bilgi sunmaları önerilmektedir.

Kayanakça

Acılar, A. (2012). Küçük şehir belediyelerinde web sitesi ve e-belediye kullanımı: Bilecik Belediyesi örneği. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (32), 125-142.

Ağaoğlu, F. O., Karagöz, N., &Zabun, S. (2019). Sağlık turizmi uygulamaları ve Türkiye'ye getirilerine ilişkin bir değerlendirme. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 20(2), 428-450.

Alyakut, Ö. (2020). Destinasyon pazarlaması kapsamında gastronomi bilgi içeriklerinin analizi: Web siteleri üzerine bir inceleme. Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 4(3), 1867-1884.

Ataman, H., Esen, M. F., & Vatan, A. (2017). Medikal turizm kapsaminda sunulan sağlik hizmetlerinde kalite ve hasta güvenliği. Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi, 3(1), 28-44.

Aydın, O. (2012). Türkiye'de alternatif bir turizm; Sağlık turizmi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2012(2), 91-96.

Aydin, G.,& Karamehmet, B. (2017). Factorsaffectinghealthtourismandinternationalhealth-carefacilitychoice. International Journal of Pharmaceuticaland Healthcare Marketing, 11(1), 16-36.

Bayar, K. (2019). Dünyada ve Türkiye'de sağlık turizminin önemi ve gelişimi: Antalya yöresi araştırması. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Antalya.

Cham, H. T.,Lim, Y. M., Sia, B.C., Cheah, J. H., &Ting, H. (2021). Medicaltourismdestinationimageanditsrelationshipwiththeintentiontorevisit: A study of Chinesemedicaltourists in Malaysia, Journal of ChinaTourismResearch, 17(2), 163-191

Charlier, R. H.,&Chaineux, M. C. P. (2009). Thehealingsea: A sustainablecoastaloceanresource: Thalassotherapy. Journal of CoastalResearch, 25(4), 838-856.

Çılgınoğlu, H. (2018). Uluslararası sağlık turizminin ekonomik, hukuki ve idari yönden değerlendirilmesi: Türkiye'deki hastaneler üzerinde örnekleme. Yayımlanmış Doktora Tezi. Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı. Kastamonu

Çubukcu, M. İ. (2010). Konaklama işletmeleri web site içeriklerinin değerlendirilmesi. Journal of Internet Applications and Management, 1(1), 39-59. Doi: https://doi.org/10.5505/iuyd.2010.09719.

Demir, Ö.,& Sezgin, E. E. (2020). Elazığ ilinin sağlık turizmi açısından swot analizi ile değerlendirilmesi. Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi, 7(14), 111-129.

Giritlioğlu, İ. (2014). Türkiye'de yerel turizm ofislerinin web site içeriklerinin değerlendirilmesine yönelik bir araştırma. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Dergisi, 11(1), 89-102.

Grand ViewResearch. (2018). Medicaltourism market. size, share&trendsanalysisreport 2018–2025: Focus on Costa Rica, Mexico, India, Thailand, Malaysia, andSingapore; Grand ViewResearch: San Francisco, CA, USA.

Güçer, E., Hassan, A., & Pelit, E. (2013). Destinasyon pazarlamasında belediye web sayfalarının önemi: Türkiye'deki büyükşehir belediyelerinde bir inceleme. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(4), 47- 62.

Gülen, K. G.,& Demirci, S. (2012). Türkiye'de sağlık turizmi sektörü. İstanbul Ticaret Odası.

İçöz, O. (2009). Sağlık turizmi kapsamında medikal (Tıbbi) turizm ve Türkiye'nin olanakları. Journal of YasarUniversity, 4(14).

Kaya, M., Kar, A. ve Yılmaz, A. (2018). Sağlık turizmi bakış açısıyla hastanelerin web sayfalarının değerlendirilmesi, II. Uluslararası Bilimsel ve Mesleki Çalışmalar Kongresi Bildiri Kitabı, ss: 1670-1676.

Kördeve, M. K. (2016). Sağlık turizmine genel bir bakış ve Türkiye'nin sağlık turizmindeki yeri. Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi, 2(1).

Kuşat, N.,& Eda, E. S. E. N. (2022). Sağlık turizmi perspektifinden Türk sağlık sektörü rekabet gücü. Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi, 6(1), 37-50.

Öksüz, B. ve Altıntaş, V. (2017). Sağlık turizminde dijital iletişim kanallarının kullanımı. Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi. 14(1), 59-75.

Özkan, M. E. (2019). Sağlık turizmi kapsamında Türkiye'nin medikal turizm potansiyeline yönelik bir değerlendirme. Turizm Ekonomi ve İşletme Araştırmaları Dergisi, 1(1), 50-64.

Samadbeik, M.,Asadi, H., Mohseni, M., Takbiri, A., Moosavi A. &Garavand, A. (2017). Designing a medicaltourismwebsite: A qualitivestudy. Iran J PublicHealth, 46(2), 249-257.

Sevim, E.,& Sevim, E. (2019). Medikal turizm tercihini etkileyen faktörlerin incelenmesi: Türkiye örneği. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 22(3), 633-652.

Şak, N. (2021). Sağlık turizmi ve ekonomik büyümede asimetrik etkiler: Türkiye uygulaması. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 17(3), 781-799.

Tengilimoğlu, D. (2021). Sağlık turizmi ve devlet teşvikleri. Journal of Life Economics, 8(1), 1-10.

Tengilimoğlu, D., Sevin, H. D., & Ak, B. (2001). Türkiye'de sağlık turizmi ve termal turizmin geliştirilmesi. IV. Ulusal Sağlık ve Hastane Yönetimi Sempozyumu, 27-28.

Tontus, H. Ö. (2018). Sağlık turizmi tanıtımı ve sağlık hizmetlerinin pazarlanması ilkeleri üzerine değerlendirme. Disiplinlerarası Akademik Turizm Dergisi, 3(1), 67-88.

Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK). (2023). https://data.tuik.gov.tr/Search/Search?text=internet%20kullan%C4%B1m%20oran%C4%B1. [Erişim Tarihi: 07.11.2023].

Uluçay, D. M. (2017). Gastronomi turizmi işletmelerinin web siteleri üzerine karşılaştırmalı bir değerlendirme. Erciyes İletişim Dergisi, 5(2), 196-208. https://doi.org/10.21076/vizyoner.626214.

World HealthOrganization (WHO). (2020). https://www.who.int/about/governance/constitution#:~:text=Health%20is%20a%20state%20of,absence%20of%20disease%20or%20infirmity.&text=Unequal%20development%20in%20different%20countries,disease%2C%20is%20a%20common%20danger. [Erişim Tarihi 07.11.2023].

Yurdakul, N.B. ve Öksüz, B. (2007). Hastanelerde bir tanıtım aracı olarak web siteleri: İzmir ili eğitim hastaneleri ve özel hastanelerin kurumsal web sitelerinin kıyaslamalı analizi. Selçuk İletişim Dergisi, 5 (1), 118-134.

Yüksel, F., Kement, Ü., Kabacık, M., & Aksu, S. C. (2022). Hastane yöneticilerinin bakış açısıyla Ordu ili medikal sağlık turizmi: Fenomenolojik bir değerlendirme (MedıcalHealthTourısmIn Ordu). 5(4), 1795-1809.

TERMAL TURİZMDE BİR BAŞARI HİKAYESİ: JAPONYA'DAKİ JEOTERMAL DESTİNASYONLARIN İNCELENMESİ

Fatih SEYRAN
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
ORCID: 0000-0001-8546-1145

ÖZET
Şifa bulmak için tedavi amacıyla başka ülkelere yapılan seyahatler uzun geçmişe dayanmaktadır. Hintlilerin ayuruvedik yöntemi ile M.Ö. 5000'li yıllarda başlayan sağlık turizmi uygulamalarının, Mısır'da M.Ö. 3000'li yıllarda, Çin'de M.Ö. 1000'li yıllarda ve Anadolu'daki hamamlarda ise M.S. 1200'lü yıllarda yapılan seyahatler ile kayıtlara geçtiği bilinmektedir. Sağlık turizmi genel olarak medikal, yaşlı, engelli, spa-welness ve termal turizm kategorileri altında değerlendirilmektedir. Günümüzde ülkeler arasındaki ulaşım ve iletişim kolaylığının da etkisiyle sağlık turizmi hareketliliğinin giderek arttığı görülmektedir. Üstelik sağlık turizmi sunan sağlık tesislerinin akreditasyonu, girişimcilere sunulan teşvikler ve sağlık turistleri için ortaya çıkan cazip koşullar hem arzı hem de talebi daha da artırmaktadır. Bu sayede uluslararası sağlık kuruluşlarından sağlık hizmeti almak için her yıl on milyonun üzerinde sağlık turistinin yurt dışına seyahat ettiği ve bu sektörde neredeyse yarım trilyon dolar sağlık harcaması yapıldığı tahmin edilmektedir. Sağlık turizmi türlerinden biri olan termal turizm ise erimiş minerallerden oluşan suların dinlenme, zindeleşme ve tedavi maksadıyla kullanılmasıdır. Termal turizm tesislerinde termomineral su banyosu, soluma, içme, çamur banyosu gibi etkinliklerin yanı sıra fizik tedavi, iklim kürü, egzersiz, rehabilitasyon, diyet, psikoterapi gibi diğer tedavi desteklerinden oluşan uygulamalara da yer verilmektedir. Bu tesislerde romatizmal rahatsızlıklardan cilt hastalıklarına, kas ve eklem ağrılarından çeşitli kadın hastalıklarına, mide-barsak sistemi, böbrek, karaciğer ve safrakesesi rahatsızlıklarına kadar pek çok hastalığa şifa bulunabilmektedir. Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri başta olmak üzere Türkiye'de de oldukça zengin termal kaynakların yer aldığı bilinmektedir. Buna rağmen Japonya'da özellikle onsen olarak bilinen volkanik termal tesislerin sağlık turistlerinin daha fazla dikkatini çektiği görülmektedir. Bu sayede örneğin sadece Beppu şehrini yılda 12-13 milyon termal turistin ziyaret ettiği, ülkede 1500 kaplıcada 100 milyon geceleme kapasiteli termal turizm yapılabildiği belirtilmektedir. Bu bağlamda, bu çalışmada Japonya'daki termal turizme olan yoğun sağlık turisti ilgisinin nedenleri ve sonuçları üzerine değerlendirmeler yapılmıştır. Ayrıca sonuç kısmında Japonya'daki termal turizme ilişkin iyi uygulama örneklerine de yer verilerek, bu alanda Türkiye'de ve diğer ülkelerde yapılabilecek benzer termal turizm çalışmaları için de önerilerde bulunulmuştur.
Anahtar Kelimeler: Termal Turizm, Sağlık Turizmi, Sağlık Turisti, Jeotermal Destinasyon, Japonya.

A SUCCESS STORY IN THERMAL TOURISM: THE REVIEW OF GEOTHERMAL DESTINATIONS IN JAPAN

ABSTRACT
Travels to other countries for treatment purposes have a long history. B.C. with the Ayuruvedic method of the Indians. Health tourism practices started in 5000 BC in Egypt. In the 3000s B.C. in China. In the 1000s and in the baths in Anatolia, A.D. It is known that it was recorded through travels made in the 1200s.

Health tourism is generally evaluated under the categories of medical, elderly, disabled, spa-wellness and thermal tourism. Nowadays, it is seen that health tourism mobility is increasing due to the ease of transportation and communication between countries. Moreover, the accreditation of health facilities offering health tourism, incentives offered to entrepreneurs and attractive conditions for health tourists further increase both supply and demand. In this way, it is estimated that more than ten million health tourists travel abroad every year to receive health services from international health institutions and almost half a trillion dollars are spent on health in this sector. Thermal tourism, one of the types of health tourism, is the use of water consisting of molten minerals for rest, rejuvenation and treatment purposes. Thermal tourism facilities include activities such as thermomineral water bath, breathing, drinking and mud bath, as well as other treatment supports such as physical therapy, climate cure, exercise, rehabilitation, diet and psychotherapy. In these facilities, many diseases can be cured, from rheumatic diseases to skin diseases, from muscle and joint pain to various gynecological diseases, gastrointestinal system, kidney, liver and gallbladder disorders. It is known that there are very rich thermal resources in Turkey, especially in the Central and Eastern European countries. Despite this, it seems that volcanic thermal facilities, especially known as onsen, attract more attention from health tourists in Japan. In this way, for example, it is stated that 12-13 million thermal tourists visit the city of Beppu alone annually, and thermal tourism with a capacity of 100 million nights can be carried out in 1500 thermal springs in the country. In this context, in this study, evaluations were made on the reasons and consequences of the intense health tourist interest in thermal tourism in Japan. In addition, in the conclusion, good practice examples regarding thermal tourism in Japan are included and suggestions are made for similar thermal tourism studies that can be carried out in Turkey and other countries in this field.
Keywords: Thermal Tourism, Health Tourism, Health Tourist, Geothermal Destination, Japan.

Giriş

Şifa bulmak için tedavi amacıyla başka ülkelere yapılan seyahatler uzun geçmişe dayanmaktadır. Hintlilerin ayurvedik yöntemi ile M.Ö. 5000'li yıllarda başlayan sağlık turizmi uygulamalarının, Mısır'da M.Ö. 3000'li yıllarda, Çin'de M.Ö. 1000'li yıllarda ve Anadolu'daki hamamlarda ise M.S. 1200'lü yıllarda yapılan seyahatler ile kayıtlara geçtiği bilinmektedir (Smith ve Puczkó, 2010). Sağlık turizmi genel olarak medikal, yaşlı, engelli, spa-welness ve termal turizm kategorileri altında değerlendirilmektedir (Lunt ve ark., 2011). Günümüzde ülkeler arasındaki ulaşım ve iletişim kolaylığının da etkisiyle sağlık turizmi hareketliliğinin giderek arttığı görülmektedir. Üstelik sağlık turizmi sunan sağlık tesislerinin akreditasyonu, girişimcilere sunulan teşvikler ve sağlık turistleri için ortaya çıkan cazip koşullar hem arzı hem de talebi daha da artırmaktadır. Bu sayede uluslararası sağlık kuruluşlarından sağlık hizmeti almak için her yıl on milyonun üzerinde sağlık turistinin yurt dışına seyahat ettiği ve bu sektörde neredeyse yarım trilyon dolar sağlık harcaması yapıldığı tahmin edilmektedir. Sağlık turizmi türlerinden biri olan termal turizm ise erimiş minerallerden oluşan suların dinlenme, zindeleşme ve tedavi maksadıyla kullanılmasıdır (Faroldi ve ark., 2019). Termal turizm tesislerinde termomineral su banyosu, soluma, içme, çamur banyosu gibi etkinliklerin yanı sıra fizik tedavi, iklim kürü, egzersiz, rehabilitasyon, diyet, psikoterapi gibi diğer tedavi desteklerinden oluşan uygulamalara da yer verilmektedir (Brandão ve ark., 2021). Bu tesislerde romatizmal rahatsızlıklardan cilt hastalıklarına, kas ve eklem ağrılarından çeşitli kadın hastalıklarına, mide-barsak sistemi, böbrek, karaciğer ve safrakesesi rahatsızlıklarına kadar pek çok hastalığa şifa bulunabilmektedir. Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri başta olmak üzere Türkiye'de de oldukça zengin termal kaynakların yer aldığı bilinmektedir.

Jeotermal kaynakların yaygınlığı ve potansiyeli dikkate alındığında Türkiye'nin termal kaynak açısından Avrupa'da birinci, dünyada ise ilk yedi ülke arasında olduğu belirtilmektedir (Şengül ve Bulut, 2019). Bu yönüyle Türkiye'nin dünyada yukarıya doğru yükselen bir eğilim sağlayarak, önemli derecede termal turizm geliri elde edebileceği öngörülmektedir. Termal turizm alanında diğer başarılı ülkelere bakıldığında ise Japonya'da özellikle onsen olarak bilinen volkanik termal tesislerin sağlık turistlerinin daha fazla dikkatini çektiği görülmektedir. Bu sayede örneğin sadece Beppu şehrini yılda yaklaşık 12 milyon termal turistin ziyaret ettiği, ülkede 1500 kaplıcada 100 milyon geceleme kapasiteli termal turizm yapılabildiği belirtilmektedir (Erfurt-Cooper, 2010). Bu bağlamda, bu çalışmada Japonya'daki termal turizme olan yoğun sağlık turisti ilgisinin nedenleri ve sonuçları üzerine değerlendirmeler yapılmıştır. Ayrıca Japonya'daki termal turizme ilişkin iyi uygulama örneklerine de yer verilerek, bu alanda Türkiye'de ve diğer ülkelerde yapılabilecek benzer termal turizm çalışmaları için de önerilerde bulunulmuştur.

Termal Turizm

Sağlık turistlerinin ihtiyaç duyduğu sağlık hizmetlerinin sunumu çeşitlilik göstermektedir. Sağlık turistleri genel anlamda kendi ülkelerinde uzun bekleme süreleri, sağlık hizmetlerinin pahalı olması, nitelikli sağlık alt yapısının veya sağlık profesyonelinin olmaması nedeniyle başka ülkelere seyahat etme yönünde eğilim gösterebilmektedir (Hanefeld ve ark., 2015; Hopkins ve ark., 2010). Sağlık turizmi türlerine bakıldığında ise medikal turizm, yaşlı turizmi, engelli turizmi ve termal turizm uygulamaları temel başlıklar olarak kabul edilmektedir (Doğan ve Baynal Doğan, 2020). Literatürde sağlık turizmi kavramı ile medikal turizm kavramları zaman zaman birbirinin yerine kullanılsa da aslında temelde bazı farklılıklar vardır. Sağlık turizmi kavramı kapsayıcı bir üst başlık şeklinde kullanılırken, medikal turizm kavramı ise sağlık turizminin altında yer alan tıbbi teşhis ve tedaviyi içeren bir anlama sahiptir (Altsoy ve Taştan Boz, 2019). Görüldüğü gibi diğer sağlık turizmi kavramlarının yoğunluğu ise rehabilitasyona yöneliktir. Termal turizm kavramını da bu anlamda destekleyici ve rehabilite edici bir boyutta ele almak daha doğru olabilir.

Dünya genelinde doğumda beklenen yaşam süresinin artması, ileri yaştaki bireylerin daha fazla sağlık bakımına ihtiyaç duyması, alternatif tıp yöntemlerinin ilgi görmesi, teknolojik imkanlardan kaynaklı hareketsizlikler, fiziksel aktivitelerdeki kısıtlılıklar ve ülkeler arasındaki kolay ulaşım gibi çeşitli nedenler termal turizme olan ilgiyi artırmaktadır (Faroldi ve ark., 2019; Sag ve Zengul, 2018).

İnsanlar, gerek iç turizm gerekse dış turizm yönüyle dünyanın değişik bölgelerinde termal tesisleri tercih edebilmektedir. Bu yönüyle termal turizmin en fazla seyahat hareketliliği ve konaklama içeren sağlık turizmi türü olduğu da görülmektedir. Fransa, İsrail, Almanya, Macaristan ve Japonya gibi bazı ülkelerde ise özellikle sosyal güvenlik sistemlerinin desteği sayesinde termal turizmin sosyal yaklaşım içinde kitlelere hizmet veren bir turizm şekli olduğu belirtilmektedir (Tunçsiper ve Kaşlı, 2008). Yüksek mineralizasyon içeriği sayesinde etkin tedavi uygulamaları sunma olanakları sağlayan termal tesisler, aynı zamanda ileri yaş turizmi, engelli turizmi ve wellness ortamlarının da oluşmasına katkı sunabilmektedir (Uysal Şahin ve Şahin, 2018). Kimi zaman "kaplıca turizmi" ifadesi de kullanılan "termal turizm" uygulamaları gerek termal tesislerin yapısı gerekse kullanılan suların özellikleri nedeniyle farklı şekilde sınıflandırılmakta ve tanımlanmaktadır.

Bu kapsamda termal tesislerde mineralize termal su banyoları, çamur banyoları, içme veya inhalasyon türlerinin yanı sıra fizik tedavi, egzersiz, rehabilitasyon, iklim kürü, diyet ve psikoterapi gibi destek yöntemlerinin bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan ve kür uygulamalarıyla gerçekleştirilen termal turizm seçenekleri yer almaktadır (Bölüktaş, 2020; Erfurt-Cooper, 2010; Faroldi ve ark., 2019; Karaca-Dedeoğlu, 2022):

Hidroterapi: Havuz terapisi olarak da tanımlanan hidroterapi, fonksiyonel kayıpların veya hastalıkların tedavisinde suyun kullanılmasıdır. Bu uygulama aynı zamanda fizik tedavinin yerini alabilecek veya onunla birlikte uygulanabilecek bir tedavi yöntemi olarak da kabul edilmektedir.

Balneoterapi: Yer altı kaynaklı doğal ve sıcak mineralli zenginleştirilmiş içeriğe sahip su ile gerçekleştirilen bir terapi yöntemi olarak bilinmektedir. Gazların ve peloidlerin, yöntem ve dozları ayrıntılı bir biçimde belirlenir. Bunun yanında banyo suyu, içme suyu ve inhalasyon uygulamaları şeklinde olup, seri ve düzenli aralıklarla tekrarlanabilir. Belirli bir zaman aralığında ve kür tarzında gerçekleştirilen bir uyum tedavisi olarak da tanımlanabilir.

Peloidoterapi: Jeolojik veya biyolojik olaylar sonucunda doğal şekilde oluşan organik veya inorganik maddelerle uygulanmaktadır. Tıbbi çamur tedavisi olarak bilinen bu yöntemde volkanik tüf veya mineraller içeren toprak kullanılmaktadır.

Klimoterapi: Astım, bronşit, solunum yolu enfeksiyonları gibi rahatsızlıkları gidermek için geliştirilen kür tedavisidir. Havanın sıcaklığı, nemi, rüzgarın şiddeti ve hızı, güneş ışınımları gibi bazı iklimsel faktörler aracılığıyla sistematik bir şekilde belirli dozda uygulanmaktadır. Bu yöntem aynı zamanda balneoterapi ile birlikte de .

Talassoterapi (Deniz Kaplıcası): Deniz suyundan ve deniz havasından faydalanılarak yapılan kür uygulamalarıdır. Deniz kenarındaki tesislerde denizden gelen suların, çamurların, kumun ve yosunların belirli yöntemlerle bir kaç seans uygulandığı bir tedavi yöntemidir.

SPA-Welness Uygulamaları: SPA, Latincede *"Selus Per Aqua" ya*ni sudan gelen sağlık olarak tanımlanmaktadır. Wellness ise bir bireyin sosyal, psikolojik ve fiziksel olarak kendisini iyi hissetmesi için yaptığı sağlıklı yaşam aktiviteleridir. Bu sayede beş duyu sistemini etkileyerek kişide kendini dinç, dingin, enerjik hissetme, psikolojik rahatlama ve bağışıklık sisteminin güçlü olması amaçlanmaktadır. SPA-welness uygulamaları içinde masaj, ayurveda, anti-aging, sıcak taş masajı, ışık tedavileri, yoga, aromaterapi, bitki banyosu, cilt bakımı gibi çeşitli yöntemler de kullanılmaktadır.

Japonya'daki Jeotermal Destinasyonlar

Doğu Asya'da bulunan Japonya, ana karasında dört ana adaya sahiptir. Bu adalar; Hokkaidō, Honshū, Shikoku ve Kyūshū adalarıdır. Toplamda 430'unda yerleşim olan Japonya genelinde 6852 küçük ada bulunmaktadır (Horinouchi ve ark., 2022). Vvolkanik etkinlikler sonucunda oluşan Japon adaları ise, Büyük Okyanus kıyısındaki volkanik dağ sıralarının önemli bir parçasıdır. Bu nedenle Japonya aslında bir depremler ülkesidir. Depremle yaşamayı öğrenmiş olan Japon halkının aynı zamanda ileri teknoloji kullanımına da büyük önem verdiği söylenebilir. Bu sayede Japonya, sağlık teknolojilerinin en önde gelen ülkeleri arasında gösterilmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) kriterlerine göre dünyada en başarılı sağlık hizmeti sunan ülkeler arasında gösterilmektedir. Japonya, doğumda yaşam süresi beklentisi açısından en uzun ve çocuk ölüm oranları açısından en düşük ülkelerden biridir (Yıldırım ve Uyar, 2020).

Japonya'da özellikle onsen olarak bilinen volkanik termal tesislerin sağlık turistlerinin oldukça dikkatini çektiği görülmektedir. Onsen, Japon dilinde ılıca anlamındaki özgün bir sözcük olarak bilinmektedir. Bununla birlikte onsen terimi genellikle ılıca ve çevresindeki tesisleri (kaplıcayı) de içeren köyü anlatmak için kullanılmaktadır.

Japon geleneklerine göre yararlanılan bir çeşit kaplıca olan onsenler, volkanik etkinliğin yüksek düzeyde olduğu Japonya'da ülkenin birçok yerine yayılmıştır (Aslan ve Göker Paktaş, 2021). Onsenler önceleri geleneksel halk hamamları olarak kullanılmıştır. Günümüzde ise Japonya yerel turizminin temel taşlarından biri olarak değerlendirilmektedir. Japon kaplıcalarında aynı zamanda onsen geyşası denen geleneksel sanatçı kadınlar da çalışmaktadır. Onsen köylerinde açık veya kapalı şekilde bir çok termal tesis bulunmaktadır (Fotoğraf 1-4).

Fotoğraf 1. Takaragawa Onsen

Fotoğraf 2. Oku-Hida Onsen

Fotoğraf 3. Arima Onsen

Fotoğraf 4. Kurakawa Onsen

Japonya'da 1500 kaplıcada 100 milyon geceleme kapasiteli termal turizm yapılabildiği belirtilmektedir. Ülkenin en önemli termal şehirlerinden biri olan Beppu'da yılda 12-13 milyon sağlık turisti ağırlanmaktadır (Erfurt-Cooper, 2010; Mia ve ark., 2018).

Tropik bitkilerle örülü Beppu onsenlerinin zaman zaman timsahlar için bile rahatlatıcı bir ortam sağladığı söylenmektedir. Şehir; sıcak su, buhar, çamur ve kum banyosu sayesinde, 2000 yıldan fazla süredir yıl boyu sağlık turistlerini karşılamaktadır (Fotoğraf 5). Sekiz farklı kaplıcanın bulunduğu destinasyon merkezinde ayrıca çamur ve kum banyosu olanakları da yer almaktadır. Sağlık turistleri Beppu Hell turu ile "*sekiz cehennem"* adı verilen kaplıcaların tamamına uğrayabilmektedir. Kaynadığı noktada 150 dereceye kadar rahatlıkla çıkabilen su sıcaklığı havuzlara gelinceye kadar oldukça ısı kaybetmektedir (Altman, 2000).

Fotoğraf 5. Beppu

Sonuç

Toplumların kültürel oluşumuna destekte bulunan sosyalleşme ortamları, içine doğduğu kültürü renklendiren önemli ayrıntılardan biridir. Japonya'daki onsenlerin de sağlık turistleri açısından bu denli cazip görülmesindeki dikkat çekici özelliğinde temelde önemli bir sunum farklılığının olduğu anlaşılmaktadır. Onsenler diğer kültürlere egzotik ve farklı gelebilecek bir etkinlik olarak sunulmaktadır. Bu yönüyle sağlık turizminde rekreasyon dediğimiz boş zamanı çeşitlendirme etkinliğinin ön plana çıktığı görülmektedir. Bu yönüyle termal turizmde sunulan onsen geleneği sayesinde büyük bir deneyimleme merakı oluşturularak hem iç turizm hem de dış turizm için önemli bir turistik faaliyet teması üretildiğini söyleyebiliriz. Buradaki termal turizm sunumunda sadece suyun niteliği ve şifası değil, suyla birlikte doğanın, çevrenin ve geleneksel ritüellerin sayesinde çok yönlü bir terapi gerçekleştirilmeye çalışıldığı görülmektedir. Bu sunum zenginliği sayesinde sadece fiziksel değil, ruhsal sağlığa da bir yarar sağlama çabası söz konusudur.

Kaynakça

Altman, N. (2000). Healing Springs: The Ultimate Guide to Taking The Waters. Inner Traditions/Bear ve Co.

Altsoy, Semra, & İlknur Taştan Boz. 2019. "Medikal Turizm Alanında Faaliyet Gösteren Hastanelerdeki Mevcut Sorunlar ve Çözüm Önerileri." Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi 22(1):113–34.

Arslan, K., & Göker Paktaş, M. (2021). Japonya'da Su ve Yıkanma Kültürünün Banyo Mekan Biçimlenişine Etkisi. Uluslararası Disiplinlerarası ve Kültürlerarası Sanat, 6(12), 214-236.

Brandão, F., Liberato, D., Teixeira, A. S., & Liberato, P. (2021). Motives for Thermal Tourism: an Application to North and Central Portugal. Sustainability, 13(22), 12688.

Bölüktaş, Rukiye Pınar. 2020. "Türkiye'nin Yaşlı Sağlığı Turizmi İçin Fırsatları." Çekmece İZÜ Sosyal Bilimler Dergisi 8(16):1–15.

Doğan, Sermed, & Tuğba Gül Baynal Doğan. 2020. "Uluslararası Alanyazında Sağlık Turizmi Alt Bileşenleri Üzerine Bibliyometrik Bir Analiz." Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi 23(4):561–86.

Erfurt-Cooper, Patricia. 2010. "The Importance of Natural Geothermal Resources in Tourism." Proceedings World Geothermal Congress (December):25–29.

Faroldi, Emilio, Viola Fabi, Maria Pilar Vettori, Marco Gola, Andrea Brambilla, & Stefano Capolongo. 2019. "Health Tourism and Thermal Heritage: Assessing Italian Spas with Innovative Multidisciplinary Tools." Tourism Analysis 24(3):405–19.

Hanefeld, J., N. Lunt, R. Smith, & D. Horsfall. 2015. "Why Do Medical Tourists Travel to Where They Do? The Role of Networks in Determining Medical Travel." Social Science and Medicine 124:356–63.

Hopkins, Laura, Ronald Labonté, Vivien Runnels, & Corinne Packer. 2010. "Medical Tourism Today: What Is the State of Existing Knowledge." Journal of Public Health Policy 31(2):185–98.

Horinouchi, H., Kusumoto, M., Yatabe, Y., Aokage, K., Watanabe, S. I., & Ishikura, S. (2022). Lung Cancer in Japan. Journal of Thoracic Oncology, 17(3), 353-361.

Karaca-Dedeoğlu, Ayşegül. 2022. "Sağlık Turizminde Etik İhlaller." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Etik Değerler (Disiplinlerarası) Anabilim Dalı.

Lunt, Neil, Richard Smith, Mark Exworthy, T. Stephen, Daniel Horsfall, & Russell Mannion. 2011. "Medical Tourism: Treatments, Markets and Health System Implications: A Scoping Review." Directorate for Employment, Labour and Social Affairs.

Mia, Md Bodruddoza, Yasuhiro Fujimitsu, & Jun Nishijima. 2018. "Monitoring Thermal Activity of the Beppu Geothermal Area in Japan Using Multisource Satellite Thermal Infrared Data." Geosciences (Switzerland) 8(8).

Sag, Ilhan, & Ferhat Devrim Zengul. 2018. "Why Medical Tourists Choose Turkey as a Medical Tourism Destination?" Journal of Hospitality and Tourism Insights 2(3):296–306.

Smith, M., & Puczkó, L. (2010). Taking Your Life into Your Own Hands? New Trens in Europian Health Tourism. Tourism Recreation Research, 35:2; 161-172.

Şahin Uysal, Ö. & Şahin, M. (2018). Türkiye'de Sağlık Turizminin Potansiyeli ve Geleceği: Swot Analizi. Journal of Awareness, 3(5), 287-300.

Şengül, H., & Bulut, A. (2019). Sağlik Turizmi Çerçevesinde Türkiye'de Termal Turizm; Bir Swot Analizi Çalışması. ESTÜDAM Halk Sağlığı Dergisi, 4(1), 55-70.

Tunçsiper B., & Kaşlı M. Termal Turizmin Ekonomik Etkileri: Gönen Örneği. Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi. Mart 2008;(1):120-135.

Yıldırım, E., & Uyar, M. (2020). Kadın ve Erkek Cinsiyetin Doğumda Beklenen Yaşam Süresinin ve Doğumda Beklenen Sağlıklı Yaşam Umudunun Küresel Cinsiyet Uçurumu Endeksi ve Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi ile Ilişkisinin Değerlendirilmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 34(1), 17-23.

SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA MEDİKAL TURİZM FARKINDALIĞI

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ERİŞ
Harran Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
ORCID: 0000-0002-1685-9819

Dr. Öğr. Üyesi Aslı KAYA
İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi
ORCID: 0000-0001-6818-3868

ÖZET

Araştırmanın Amacı: Bu araştırmanın amacı Türkiye'de kamu hastanelerinde çalışan sağlık çalışanlarının medikal turizm hakkındaki algılarını belirlemektir.
Araştırma Evreni ve Örneklemi: Araştırmanın evrenini Türkiye'deki kamu ve üniversite hastanelerinde çalışan yaklaşık 800.000 civarındaki personel oluşturmaktadır. Basit tesadüfi örneklem yöntemiyle, örneklem büyüklüğü 377 olarak tespit edilmiş ve 440 katılımcı ile çalışma gerçekleştirilmiştir.
Yöntemi: Verilerin toplanmasında anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırma 15.10.2021-30.10.2021 tarihleri arasında Türkiye geneli yapılmıştır. Anket uygulama sürecinde ankete katılmayı gönüllü olarak kabul eden katılımcıların doldurdukları 440 anket değerlendirmeye alınmış ve analiz yapılmıştır.
Bulgular: Araştırmada kullanılan ölçeğin Cronbach Alfa değeri 0,903 bulunmuştur. Medikal Turizm ölçeğinin ortalaması 2,96 olarak tespit edilmiştir. Medikal turizm ölçeğinin "Medikal turizmin sorunları" alt boyutunun ortalaması 3,31 ile en yüksek; "Kurumsal yeterlilik" alt boyutu ise 2,79 ile en düşük ortalamaya sahip boyutlar olarak tespit edilmiştir. Medikal turizm ölçeğinin alt boyutları arasındaki korelasyon ilişkileri incelendiğinde medikal turizm ölçeğinin tüm alt boyutları arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir. Alt boyutlardan herhangi birinde meydana gelecek pozitif bir artışın, diğer alt boyutlarda da pozitif bir artışa neden olacağı görülmektedir.
Sonuç: Araştırmada elde edilen verilere göre sağlık çalışanlarının Medikal Turizm hakkındaki görüşlerine göre, Türkiye'deki Medikal turizmdeki sorunlara katılmakta, diğer alt boyutlarda ise kararsız olduklarını ifade etmişlerdir. Medikal turizm farkındalık ölçeğinin alt boyutlarına göre ise, alt boyutlardan herhangi birinde meydana gelecek pozitif bir artışın, diğer alt boyutlarda da pozitif bir artışa neden olacağı belirlenmiştir.
Anahtar Kelimeler: Medikal Turizm, Sağlık Çalışanları, Medikal Turizm Farkındalığı

MEDICAL TOURISM AWARENESS AMONG HEALTH WORKERS

ABSTRACT

Purpose of the research: The aim of this research is to determine the perceptions of healthcare professionals working in public hospitals in Turkey about medical tourism.
Research Population and Sample: The population of the research consists of approximately 800,000 personnel working in public and university hospitals in Turkey. Using the simple random sampling method, the sample size was determined as 377 and the study was conducted with 440 participants.

Method: Survey method was used to collect data. The research was conducted across Türkiye between 15.10.2021-30.10.2021. During the survey application process, 440 surveys filled out by participants who voluntarily agreed to participate in the survey were evaluated and analyzed.
Findings: The Cronbach Alpha value of the scale used in the research was found to be 0.903. The average of the Medical Tourism scale was determined as 2.96. The mean of the "Problems of medical tourism" sub-dimension of the medical tourism scale is the highest with 3.31; The "institutional competence" sub-dimension was found to be the dimension with the lowest average with 2.79. When the correlation relations between the sub-dimensions of the medical tourism scale are examined, it is seen that there is a positive relationship between all sub-dimensions of the medical tourism scale. It is seen that a positive increase in any of the sub-dimensions will cause a positive increase in the other sub-dimensions.
Results: According to the data obtained in the research, according to the opinions of healthcare professionals about Medical Tourism, they agreed with the problems in Medical tourism in Turkey, but stated that they were undecided on other sub-dimensions. According to the sub-dimensions of the medical tourism awareness scale, it has been determined that a positive increase in any of the sub-dimensions will cause a positive increase in the other sub-dimensions.
Keywords: Medical Tourism, Health, Medical Tourism Awareness

SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA MEDİKAL TURİZM FARKINDALIĞI

Bilgi çağının başlaması ile teknolojinin ilerlemesi küresel sınırlar kaldırmış ve dünya vatandaşı olma durumuna doğru küresel politikalar ve kararlar alınması önem kazanmıştır. Son yıllarda ulaşımın kolay sağlanabilmesi, bilgiye kolay ve hızlı erişebilirlik, bireyin yaşam standardının gelişmesi ve refah düzeyde yaşama koşulları turizmin hareketlenmesine hız kazandırmıştır. İnsanlar sadece ülke gezip görmek ve eğlenmek değil artık sağlık ve tedavi yöntemleri ile ilgili kararlarında bile sınırlar ötesi hizmet alma cazibesine kapılmakta ve en iyiyi bulma çabasına girmektedir.

Sağlık Turizmi genel olarak, hasta bir kişinin tedavi olmak amacıyla yaşadığı ülkeden, diğer bir ülkeye gitmesine denilmektedir. Tedavi olmak için giden kişiye de sağlık turisti denir. Sağlık turizmi ulusal ve uluslararası olmak üzere ikiye ayrılır. Ülke içinde hasta bir kişinin tedavi almak için bir şehirden bir şehre gitmesi ulusal sağlık turizmini, bir başka ülkeye gitmesi ise uluslararası sağlık turizmini oluşturmaktadır. Artık günümüzde hasta birey, hastalığının tedavisinin yanı sıra gittiği mekânda bir yandan en iyi, kaliteli ve maliyeti uygun tedavi hizmeti alırken bir yandan da yeni şehirler, ülkeler gezip görmeyi ve eğlenme ihtiyaçlarını da gidermek istemektedir. Bu nedenle turizm türlerinden medikal turizm gün geçtikçe daha fazla önem ve değer kazanmaktadır.

Sağlık turizmi genel olarak, hasta bir bireyin sağlığına kavuşması için yaşadığı ülkeden diğer bir ülkeye tedavi olmak amacıyla gitmesine denilmektedir. Sağlık turizm türleri (Eriş:1280-1283):

Tıbbi (Medikal) Turizm: Tıbbi turizm genel olarak, fiziksel hastalıkları dolayısıyla, her türlü cerrahi işlemler, kanser tedavileri gibi tıbbi tedavi olmak isteyen hastalara modern tıbbi tedavi yöntemlerinin hem gelişmiş teknoloji ile hem de uygun fiyatla sunulması amacıyla yapılan tıbbi işlemlerin tümünü kapsamaktadır.

Termal Turizm (Kaplıca, Termalizm, SPA/Wellness): Termal turizm, mineral ile zengin termal su banyosu, maden sularını içme, çamur banyolarını kapsamaktadır. Bu mineralli sularda fizik tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri verilmektedir. Ayrıca diyet ve güzellik gibi yardımcı uygulamaların desteklemektedir.

Yaşlı Turizmi: Yaşlı turizminin bir diğer adı da geriatri turizmidir. Bakıma muhtaç olan yaşlıların, sağlık hizmetlerini ve geriatri hizmetlerini vermek amacıyla kendi ülkelerinden bir başka ülkelere gitmelerine yaşlı turizmi denilmektedir (Çetinkaya ve Zengin, 2009).
Engelli turizmi: Engelli olan vatandaşların kendi ülkelerinde ya da yurt dışına giderek hem fiziksel hem de sosyal rehabilitasyon hizmetleri almak üzere verilen sağlık hizmetleridir. Ayrıca bu sağlık hizmetinin yanında seyahat, keşif vb. ihtiyaçlarını gidermek amacıyla yaptıkları seyahatler olarak tanımlanabilir.

MEDİKAL TURİZM

Medikal turizm, tedavi olmak için bir ülkeden bir başka ülkelere gerçekleştirilen yolculuklardır. Gelişmiş ülkelerde sağlık hizmetleri fiyatlarının yüksek olması, ileri teknolojilerin kullanılması, uzun bekleme sürelerinin verilmesi gibi sebeplerden dolayı hasta ve hasta yakınları, uzak mesafede bulunan pek fazla ülkeye yüksek standartlarda olan medikal uygulamalardan faydalanmak üzere yolculuk gerçekleştirmektedirler. Öncelikli amaç günümüz koşullarında en iyi "tedavi" hizmetinden yararlanmak istemektedirler. Aynı zamanda seyahat programları, yiyecek - içecek, konaklama, ulaşım gibi turizm sektörünün sağlamış olduğu hizmetlerden faydalanmak istemektedirler (Tengilimoğlu, 2013:59). Kardiyovasküler cerrahi, robotik - radyocerrahi sistemi, organ (böbrek, karaciğer) nakilleri, kısırlık tedavileri, plastik cerrahi, göz ameliyatları, kanser tedavileri, diş tedavileri ve diyaliz gibi tıbbın birçok alanı ilgilendiren tedaviler bu kapsamdadır. Bu sebeple, Medikal turizmin başka bir ismi ise "tıbbi turizm"dir (Özgül, 2014: 17).
Medikal turizmden yararlanan hasta bireyler kadar sağlık çalışanları açısından da büyük önem taşımaktadır. Emek, bilgi ve teknoloji yoğun bu sektörde sağlık çalışanları hem bu sektörden para kazanmakta hem de bir insanın sağlığına kavuşmasına yardımcı olmaktadır. Bu bağlamda, bu sektörde çalışan sağlık çalışanlarının medikal turizmden ne anladığı ve farkındalığı, algıları önemlidir. Çünkü, sağlık çalışanları bu süreçte hizmet veren, emek harcayan ve bilgilerini bu sektöre aktaran kişilerdir. Bu nedenle; ülkeler için uluslararası hizmet standartlarına uygun hizmet vermek önem taşımaktadır. Katma değeri yüksek bir sağlık turizmi faaliyeti için hava, su, toprak ve çevre gibi fiziki şartların uygun olması gerekir. Fiziki çevrenin uygunluğunun yanı sıra gelişmiş düzeyde tıbbi teknoloji kullanımı, kültürel iletişim, uluslararası ulaşımın kolaylığı, ülkeler arası uygulanan ortak tedavi protokollerinin olması, hizmet sunumunun etik değerli ilkelere dayanıyor olması gerekmektedir. Bu bağlamda, sağlık turizmi faaliyetlerinde bireyin hizmetlerden yararlanma ölçüsünü en üst düzeye çıkarabilmek amacıyla tüm paydaşların beklentilerini dikkate alan "kaliteli sağlık hizmetinin" tedarik edilmesi en çok arzu edilen konuların başında gelmektedir (Akdu, 2014: 2; Ataman vd., 2017:34).
Kaliteli sağlık hizmeti almak, bireylerin yaşamlarında önem verdikleri değerlerin başında gelir. Bu nedenle, sağlık hizmeti sunan kurumlara karşı birtakım beklentiler oluşmaktadır. Sağlık kurumlarının, bireylerin sağlığını korumak, geliştirmek ve tedavilerini sağlamalarında, bireyleri memnun etmeleri büyük ölçüde sunacakları hizmetin kalitesine bağlıdır. Sağlık hizmeti kalitesi, "bir hastalık ya da durumun bir işlevi olarak bireyin sağlık durumunda meydana gelebilecek bir gerilemeyi en azından durduracak ya da iyileşme sağlayacak bir biçimde belli faaliyetlerin yerine getirilmesidir. Dolayısıyla sağlık hizmetlerinde kalite, sunulan hizmetler ile hasta ihtiyaçları arasındaki yüksek düzeyde memnuniyet anlamına gelmektedir (Demirbilek ve Çolak 2008: 98; Ataman vd., 2017:34). Bu bağlamda sağlık çalışanlarının hasta bireyler ve yakınlarının beklentilerine karşılık olarak sağlık hizmetlerini en iyi şekilde sunmaları önem taşımaktadır.

METOD VE YÖNTEM

Araştırmanın Türü: Çalışma kesitsel ve tanımlayıcı bir araştırmadır.

Araştırmanın Amacı: Bu araştırmanın amacı Türkiye genelindeki devlet hastanelerinde çalışan sağlık çalışanlarının medikal turizm hakkındaki algılarını belirlemektir.

Araştırma Evreni ve Örneklemi: Araştırmanın evrenini Türkiye'deki devlet hastanelerinde çalışan yaklaşık 800.000 civarındaki personel oluşturmaktadır. Örnekleme yöntemi olarak "Olasılığa Dayalı Örneklem Seçim Tekniklerinden" basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Basit tesadüfi örneklem yöntemiyle, örneklem büyüklüğü 377 olarak tespit edilmiş ve 440 katılımcı ile çalışma gerçekleştirilmiştir.

Veri toplama Yöntemi: Verilerin toplanmasında anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırma 15.10.2021-30.10.2021 tarihleri arasında Türkiye geneli yapılmıştır. Anket uygulama sürecinde ankete katılmayı gönüllü olarak kabul eden katılımcıların doldurdukları 440 anket değerlendirmeye alınmış ve analiz yapılmıştır.

Medikal Turizm farkındalığına yönelik sağlık çalışanlarının algılarının ölçüldüğü araştırmada veri toplama seti 2 bölümden oluşmaktadır. Veri toplama setinin 1. bölümünde sağlık çalışanlarının demografik özelliklerini tespit etmek amacıyla 5 sorudan oluşan bir forma yer verilirken, 2. bölümünde ise "Acar ve Turan" tarafından geliştirilen 5 faktörden ve toplamda 27 sorudan oluşan "Sağlık Turizmi Algı Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçekte yer alan ifadeler "Kesinlikle katılıyorum=5", "katılıyorum= 4", "kararsızım= 3", "katılmıyorum= 2", "Kesinlikle katılmıyorum= 1" şeklinde puanlanmaktadır. Anket, elektronik ortama aktarılarak, 15.10.2021-30.10.2021 tarihleri arasında uygulanmıştır.

İstatistiksel analizler için SPSS 25 paket programı kullanıldı. Araştırmada katılımcıların demografik özellikleri için tanımlayıcı istatistikler olan yüzde, frekans, ortalama, standart sapma, minimum, maksimum değerler hesaplanmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmaya ait bulgulara yer verilmiştir. Tablo 1'de araştırmada kullanılan ölçeğe ve alt boyutlarına ait Cronbach's Alpha değerleri verilmiştir.

Tablo 1 Ölçek ve alt boyutları için güvenirlik analizi bulguları

Ölçek/Boyut	Madde sayısı	Cronbach's Alpha
Medikal turizm ölçeği	**27**	**0,921**
Kurumsal yeterlilik	11	0,914
Medikal turizmin etkileri	5	0,687
Medikal turizmin sorunları	3	0,720
Şehrin medikal turizm potansiyeli	4	0,657
Kamu Hastaneleri Medikal. Turizm Uygulamaları	4	0,715

Araştırmada kullanılan ölçeğin alt boyutlarıyla birlikte güvenirlik analizi bulguları Tablo 1'de verilmiştir. Elde edilen bulgulara göre ölçeğin ve alt boyutlarının güvenirlikleri yeterli veya yüksek düzeyde bulunmuştur.

Tablo 2 Araştırmaya katılan çalışanların demografik bilgileri için frekans dağılımı

Cinsiyet	**Sayı**	**Yüzde**
Bay	204	46,0
Bayan	236	54,0
Yaşınız		
18-25 yaş	83	18,8
26-40 yaş	190	43,2
41-65 yaş	167	38,0
Eğitim Durumunuz		
Lise	77	17,5
Ön Lisans	111	25,2
Lisans	177	40,2
Lisansüstü/Doktora	75	17,0
Mesleğiniz		
Mesleğiniz	**Sayı**	**Yüzde**
Doktor	67	15,2
Hemşire	153	34,7
Diğer Sağlık Personeli	154	35,0
İdari Personel	41	9,3
Diğer	25	5,6
Çalıştığınız Birim		
Tıbbi Birim	342	77,7
İdari Birim	98	22,2
Toplam	**440**	**100**

Tablo 2'de 440 katılımcının bulunduğu ankette, katılımcıların %54'i bayandır. Katılımcıların %43.2 26-40 yaş arasındadır. Katılımcıların %40.2'si lisans eğitimine sahiptir. Katılımcıların %15.2'si hekim, %34.7'si hemşire ve %35'i diğer sağlık personellerinden oluşmaktadır. Katılımcıların %77,7'si tıbbi birimde ve %22.2'si idari birimde çalışmaktadır.

Tablo 3 Medikal Turizm Ölçeği Madde Ve Boyutları İçin Açıklayıcı İstatistikler

	Ort.	Std. S,
1. Bu Hastane, bilimsel yayın ve uygulamaları takip eder.	2,60	1,170
2. Bu Hastane, teknolojik donanım açısından Sağlık turizm için uygundur.	2,61	1,205
3. Bu Hastane, etik kurallara riayet eder.	2,86	1,204
4. Bu Hastanede, sağlık hizmetleri maliyeti uygundur.	3,04	1,284
5. Bu Hastanede, hizmet sunum sürecinde, hasta ihtiyaç ve beklentilerini göz önünde bulundurur.	2,87	1,200
6. Bu Hastanede, muayene, tetkik sonuçları ve tedavi bekleme süreleri uzun değildir.	2,98	1,289
7. Bu Hastanede, sağlık hizmetlerine ulaşım kolaydır.	2,99	1,323
8. Sağlık çalışanlarının niteliği (kalifiye) Sağlık turizmi için uygundur.	2,75	1,258
9. Bu Hastane, sahip olduğu kalite belgesinin gereklerini yerine getirmektedir	2,80	1,243

	Ort.	Std. S,
10.Bu Hastane, genel anlamda medikal turizm uygulamalarına uygundur.	2,70	1,229
11.Bu Hastanedeki uzman hekimler, alanlarında son derece iyidirler.	2,94	1,216
Kurumsal yeterlilik	**2,83**	**0,909**
12.Yabancı hastalar, hastanemiz için gelir kaynağıdır.	2,65	1,381
13.Yabancı hastalar, şehrimizin ekonomik açıdan kalkınmasına olanak sağlar.	2,69	1,390
14.Yabancı hastalar, sağlık hizmetleri sektörüne canlılık getirir.	2,76	1,389
15. Yabancı hastalara gösterilen ilgi ve özen, yerli hastalarımızı incitebilir.	2,83	1,405
16.Yabancı hastalar, çalışanlara motive edici olumlu geribildirimde bulunmazlar.	2,71	1,350
Medikal turizmin etkileri	**2,73**	**0,928**
17. Yabancı hastaların teşhis ve tedavilerinde, iletişim açısında zorluklar yaşanabilir.	3,11	1,342
18. Yabancı hastalar, bölgemize bulaşıcı hastalıklar getirebilir.	3,29	1,372
19. Yabancı hastalara uygulanan işlemlerin faturalandırılmasında sorunlar yaşanabilir.	2,97	1,358
Medikal turizmin sorunları	**3,11**	**1,089**
20. Bu şehir, yabancı hastaların konaklaması açısından yeterli niteliktedir.	2,93	1,338
21. Bu şehir, yabancı hastaların kolay ulaşabileceği bir konumdadır.	2,87	1,341
22. Bu şehir, termal su kaynakları açısından yeterli rezerve sahiptir.	2,68	1,414
23. Yabancı hastalar, bu bölgenin ahlaki yapısını olumsuz etkileyebilir.	2,80	1,351
Şehrin medikal turizm potansiyeli	**2,83**	**0,961**
24. Bu Hastanede, uygulanan tedaviler sonucunda olumlu sonuçlar alınabileceğine inanıyorum.	2,95	1,195
25. Bu Hastane, sağlık turizm uygulamaları açısından yeterli ekipmana sahiptir.	2,78	1,249
26. Bu Hastane, bilimsel norm ve standartlara uygun teşhis ve tedavi prosedürlerini uygular.	2,91	1,230
27.Yabancı hastalar, yerli hastalarımıza yeterli ilgi ve özeni göstermemize engel olabilir.	2,62	1,396
Kamu hastaneleri medikal turizm uygulamaları	**2,82**	**0,936**
Medikal turizm ölçeği	**2,84**	**0,741**

Kurumsal yeterlilik alt boyutu 11 ifadeden oluşmuştur. Bu alt boyutta 1,258 standart sapma ile en yüksek puanı sekizinci soru olan 'Sağlık çalışanlarının niteliği (kalifiye) Sağlık turizmi için uygundur.' ifadesi almıştır. **Medikal turizmin etkileri** alt boyutu 5 ifadeden oluşmuştur. Bu alt boyutta 1,405 standart sapma ile en yüksek puanı on beşinci soru 'Yabancı hastalara gösterilen ilgi ve özen, yerli hastalarımızı incitebilir.' ifadesi yer almıştır. **Medikal turizmin sorunları** alt boyutu 3 ifadeden oluşmuştur. Bu boyutta 1,372 standart sapma puanı ile en yüksek puanı on sekizinci soru 'Yabancı hastalar, bölgemize bulaşıcı hastalıklar getirebilir.' ifadesi yer almaktadır. **Şehrin medikal turizm potansiyeli** alt boyutu 4 ifadeden oluşmuştur. Bu boyutta 1,414 standart sapma ile en yüksek puanı 'Bu şehir, termal su kaynakları açısından yeterli rezerve sahiptir.' ifadesi almıştır. Son alt boyut olan **Kamu hastaneleri medikal turizm uygulamaları** ise 4 ifadeden oluşmuştur. Bu boyutta 1,396 standart sapma ile en yüksek puanı 'Yabancı hastalar, yerli hastalarımıza yeterli ilgi ve özeni göstermemize engel olabilir.' ifadesi yer almıştır.

Tablo 4 Medikal turizm ölçeği alt boyutlarının kendi aralarındaki korelasyonları

		X1	X2	X3	X4	X5
Kurumsal yeterlilik (X1)	Kore. kat. p	1				
Medikal turizmin etkileri (X2)	Kore. kat. p	,478** ,000	1			
Medikal turizmin sorunları (X3)	Kore. kat. p	,265** ,000	,371** ,000	1		
Şehrin medikal turizm potansiyeli (X4)	Kore. kat. p	,541** ,000	,501** ,000	,432** ,000	1	
Kamu hastaneleri medikal turizm uygulamaları (X5)	Kore. kat. p	,673** ,000	,525** ,000	,394** ,000	,618** ,000	1

(**: p<0,01 için anlamlı ilişkiyi göstermektedir.)

Çalışmada, korelasyon analizinde sağlık çalışanları Türkiye'deki Medikal turizmdeki sorunları alt boyutuna katılırken, diğer alt boyutlarda ise kararsız olduklarını ifade etmişlerdir. Medikal turizm farkındalık ölçeğindeki alt boyutlar arası yapılan korelasyon sonuçlarına göre ise, ölçek boyutlarının herhangi birinde meydana gelecek pozitif bir artışın, diğer alt boyutlarda da pozitif bir artışa neden olacağıdır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye'de 1980'lerden sonra sağlık turizmi canlanmaya başlamış ve önemli bir sektör haline gelmiştir. Sağlık turizmi sayesinde dünyanın küreselleşmesi refah düzeyinin artmasıyla insanlar daha kaliteli ve uygun tedavi olmak için başka ülkelere gitmeyi tercih etmektedirler. Emek yoğun bir sektör olan sağlık sektörü hekim, hemşire, tıbbi sekreter, teknisyen vb gibi sağlık çalışanlarının bir araya gelerek hizmet verdikleri ekip çalışmasına dayalı uzmanlaşmayı ve kalite anlayışını gerektiren bir eşgüdüme dayalı bir hizmet sektörüdür. Bu nedenle sağlık kurum yöneticileri sağlık çalışanlarının görüş ve önerilerini dikkate alması gerekir. Sağlık çalışanlarının görüş ve önerileri sağlık kurumunun geleceği için önem taşımaktadır.

Türkiye genelinde sağlık kurumunda yapılan bu çalışmada çalışanlarının sağlık turizmi farkındalığı ile ilgili faktörleri belirlemek ve bu faktörlerin birbirleriyle ilişkisini tespit etmek amacıyla yapılan araştırmanın sonuçları şu şekildedir:

Tablo 2'de 440 katılımcının bulunduğu ankette, katılımcıların %54'i bayandır. Katılımcıların %43.2 26-40 yaş arasındadır. Katılımcıların %40.2'si lisans eğitimine sahiptir. Katılımcıların %15.2'si hekim, %34.7'si hemşire ve %35'i diğer sağlık personellerinden oluşmaktadır. Katılımcıların %77,7'si tıbbi birimde ve %22.2'si idari birimde çalışmaktadır.

Sağlık çalışanların sağlık turizmi ile ilgili algılamaları, kurumsal yeterlilikler, medikal turizmin etkileri, medikal turizmin sorunları, şehrin medikal turizm potansiyeli, kamu hastaneleri medikal turizm uygulamaları olmak üzere beş faktör altında toplanmıştır. Bu faktörlerin yapılan korelasyon analizi sonucunda sağlık çalışanları Türkiye'deki Medikal turizmdeki sorunları alt boyutuna katılırken, diğer alt boyutlarda ise kararsız olduklarını ifade etmişlerdir. Medikal turizm farkındalık ölçeğindeki alt boyutlar arası yapılan korelasyon sonuçlarına göre ise, ölçek boyutlarının herhangi birinde meydana gelecek pozitif bir artışın, diğer alt boyutlarda da pozitif bir artışa neden olacağı belirlenmiştir. Sağlık hizmetlerinde oluşabilecek her hangi bir sorun sağlık hizmeti sisteminin bütününü etkilemektedir. Sağlık turizmi sektöründe medikal turizmde meydana gelebilecek sorunlar sağlık sektörünü oluşturan bütün alt birim ve aktörleri etkilemektedir. Bu sebeple medikal turizmde sorunları en aaza indirebilmek için birtakım önlemler almak gerekir. Bu bağlamda, sağlık sektöründe medikal turizmin geliştirilmesine yönelik yapılması gerekenler;

- ✓ Sağlık turizmi alanında faaliyette bulunan sağlık kurumlarının Sağlık Bakanlığı tarafından desteklenmesi gerekmektedir. Hükümet tarafından teşvik edici uygulamaların yürürlüğe konulması sağlık turizminin gelişimine katkı sağlayacaktır.
- ✓ Sağlık turizmi alanındaki istatistiklerin sürekli olarak güncellenmesi gerekmektedir. Dönemsel olarak durum tespiti yapılmalıdır. İleriye dönük olarak sağlık turizminin durumu ile ilgili strateji hedeflerinin belirlenmeli ve sürekli takibi yapılmalıdır.
- ✓ Hastanelerde kurulan sağlık turizmi birimlerinde nitelikli çalışan istihdamının sağlanması gerekmektedir.
- ✓ Medikal turizmde yurtiçi/yurtdışında tanıtım faaliyetlerinin yapılması gerekmektedir.
- ✓ Medikal turizm hakkında sağlık çalışanlarına eğitim (pazarlama/ tanıtım) verilmelidir.
- ✓ Sağlık sorunlarının belirlenmesi, ulusal ve küresel sağlık turizm politikaların oluşturulması gerekmektedir.
- ✓ Sağlık turizmi ile ilgilenen kuruluşların denetiminin sağlanması gerekmektedir.
- ✓ Ülkeler hem kendi sağlık sistemini hem de birbirlerinin sağlık sistemlerinin gelişimini takip etmelidir.
- ✓ Sağlık turizmi tanıtımı, sağlık yöneticileri ve sağlık profesyonellerinden destek alınarak yapılmalıdır.
- ✓

KAYNAKÇA

Akdu, U. (2014). Medikal Turizmde Hizmet Kalitesi, Müşteri Memnuniyeti ve Müşteri Sadakatinin

Değerlendirilmesi. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Antalya.

Ataman, H., Esen, F. ve Vatan, A. (2017). 'Medikal Turizm Kapsamında Sunulan Sağlık Hizmetlerinde

Kalite Ve Hasta Güvenliği', *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi*, Cilt:3, SAYI:1, ISSN:2149-6161.

Çetinkaya T, Zengin B. (2009) Yaşlı bakımı ve turizm. Panel Bildiri Kitapçığı; Sakarya s. 172-81.

Eriş, H. (2019). 'Şanlıurfa Sağlık Turizmi Swot Analizi', *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Temmuz/

Cilt:18 – Sayı: 71, ISSN:1304-0278.

Özgül, A. (2014). Türkiye'de sağlık turizmi politikaları üzerine bir değerlendirme. (Yüksek Lisans

Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Tengilimoğlu, D. (2013). Sağlık turizmi. Ankara: Siyasal Kitapevi.

E-TOURISM ADOPTION AND SUCCESS IN DEVELOPING COUNTRIES

Dr. Goldi PURI
Institute of Hotel and Tourism Management, M.D. University

Abstract
E-tourism is a very popular form of communication for those working in the travel business. The current study takes a demand-based approach and takes into account the web-based services that passengers utilize while making decisions about their travels at various phases. The key driving aspects, according to Norzalita Abd Aziz et al. (2021), include simple access, thorough product and pricing information, interaction, hyperlinks, privacy and security, on-line booking, and credit card payment. According to Anne Claire Velluet (2011), consumers are affected by price ranges and relatives' experiences when they browse websites, followed by well-designed websites, trust, and contentment. The adoption of e-tourism is examined in this study in relation to many parameters.This paper's main goal is to identify the variables that influence the uptake of e-tourism. This exploratory nature goal has been thoroughly studied in the research literature that has been provided, and many scholars are currently working on it and describing it in new ways. They have also noted that the current high tech era of post-advanced technology influences travelers' attitudes toward E-Tourism. These have been identified as the adoption variables for e-tourism in this study.
The study's goals were to examine online tourist behaviour in the context of adoption and satisfaction as well as to comprehend the relationship of electronic service quality dimensions of tourist satisfaction. Because consumers are now more aware of and confident in travel companies' use of the internet as a distribution tool on a large scale, these goals were important to the study.
Tourism experts are increasingly concentrating on visitor behaviour, and for this understanding of IT and media engagement is crucial. Media influences tourist intensity, and this has changed visitors' behaviour. Users are now using the internet for more than just information gathering-they are also using it to make reservations. All types of travel services being available with a single click demonstrates consumers' vast internet usage habits and shifts them toward the information intelligence faction. Tourism experts are now focusing on visitor behaviour and for this, IT and media involvement knowledge is crucial. Users are not only using the internet for information gathering but also for making reservations, which has changed how tourists behave. The current trend of offering all types of travel services with a single click reveals consumers' wide internet usage habits and shifts them toward information intelligence.
Keywords: E-Tourism, Adoption Factors, Innovation Adoption

STABILITY ANALYSIS OF AN SEIS EPIDEMIC MODEL WITH NONLINEAR INCIDENCE FUNCTIONAL AND IMMIGRATION

Sara SOULAIMANI
Chouaib Doukkali University of El Jadida, Natl Sch App Sci, Sci Engineer Lab Energy

Abstract

In this research, we propose an SEIS epidemic model with immigration and nonlinear incidence rates, considering the impact of infectious forces in both the latent and infected periods. The local dynamics of an endemic equilibrium is examined. Using a suitable Lyapunov functional, we established the global asymptotic stability of the endemic equilibrium. For the SEIS model without immigration, we calculate the basic reproduction number and establish the global stability of equilibria by means of Lyapunov functionals. Finally, two examples with numerical simulations are given to illustrate the validity of our results.

A REVIEW: CHOLESTEROL AND ITS MANAGEMENT

Associate Professor, Neha SINGH
Mangalayatan University, School of Pharmacy

Assistant Professor, Suneel KUMAR
Mangalayatan University, School of Pharmacy

Abstract
The majority of human cells synthesize cholesterol, primarily in the liver, making it the most significant sterol. It serves as a precursor for the production of bile acids, vitamin D, and steroid hormones and is an essential part of cell membrane. The body basically regulates cholesterol homeostasis too much. This review focuses on the following: the origin of cholesterol, the biological functions of cholesterol, its structural description, its biosynthesis, cholesterol and its derivatives, such as bile acids, bile salts, and steroid hormone, as well as the current developments in cholesterol management against risk factors of cardiovascular diseases, such as coronary heart disease, stroke, and atherosclerosis. Pharmaceutical and non-pharmaceutical medications, herbs, dietary changes, and exercise are all currently recommended interventions for the management and prevention of cardiovascular disease. The FDA has approved two new non-statin drugs that clinical trials indicated can help reduce high cholesterol. Nexletol and Nexlizet can be used with statins that have modulated or minimum side effects. The two new drugs have some side effects different from those related with statins. From the above study the high cholesterol condition is major risk factor for cardiac diseases.
Keywords: Cardiovascular disease, LDL, HDL, ASCVD.

VITAMIN D AND PREGNANCY; conflict&updates

Associated Professor, Ibrahim A Albahlol
Mansoura University Egypt, Jouf University

ABSTRACT

Vitamin D (Vit D) deficiency during pregnancy has been associated with adverse neonatal outcomes and increased risk of late pregnancy complications.

We planned to correlate serum Vit D biomarkers; 25-hydroxyvitamin D (25-OH-VitD) and 1, 25-dihydroxyvitamin D (1, 25-diOH-VitD) levels; and their ratio with the frequency of feto-maternal pregnancy complications.

A prospective cross-sectional case-control study was conducted at Aljouf Maternity and Children Hospital, Sakaka, Saudi Arabia, during the period of September 1, 2017 to September 30, 2019. 322 pregnant women were stratified into two groups: controls (110 cases) and complicated group (212 cases). The later comprised severe preeclamptic toxemia associated with intrauterine growth restriction (58 cases), gestational diabetes mellitus (GDM; 82 cases), abortion (26 cases), undisturbed ectopic pregnancy (16 cases), premature rupture of membranes (PROM; 14 cases), and, inevitable preterm labour (16 cases). After clinical assessment, peripheral blood samples were collected. Serum biomarkers were measured using specific immunoassays. The direct 1, 25-diOH-VitD/25-OH-VitD ratio was calculated.

Serum 25-OH-VitD indicated widely spreading Vit D deficiency among participants with significantly higher levels in controls vs. GDM subgroup only. 1,25-diOH-VitD levels and the ratio were markedly reduced in the six complicated subgroups vs. controls, with non-significant differences amongst the complicated subgroups. ROC analysis showed very high sensitivity and specificity, to differentiate patients from controls, only for 1,25-diOH-VitD (AUC = 0.965; 0.947 - 0.983, $p < 0.001$) followed by the ratio but not 25-OH-VitD. In

Conclusions, 25-OH-VitD did not show significant changes except for GDM. 1,25-diOH-VitD levels and the ratio showed strong associations with pregnancy complications. Serum 1,25-di-OH-VitD and its ratio to 25-OH-VitD are more reliable and physiologically relevant biomarkers for Vit D status in pregnancy.

I. INTERNATIONAL CONGRESS OF WORLD HEALTH TOURISM
December 8-10, 2023 / Şanlıurfa, Türkiye
WEB: www.worldhealthconference.org/tr/tourism
E-MAIL: worldhealthconf@gmail.com

THE DEFINITION AND FACTORS THAT INFLUENCE OF HEALTH: SYSTEMATIC LITERATUR REVIEW

Mohammad Mieftha ISMAIL
Faculty of Islamic economics and business
ORCID: 0009-0004-8128-9906

Rafiffi Ali Hanan SANTOSA
Faculty of Islamic economics and business
ORCID: 0009-0002-7670-6475

Uswatun KHASANAH
Faculty of Islamic economics and business
ORCID: 0009-0009-1640-9111

Ibrahim Abdu SALAM
Faculty of Islamic economics and business
ORCID:0009-0008-8315-5521

Hendri Hermawan ADİNUGRAHA
Faculty of Islamic economics and business
ORCID: 0009-0003-5488-8252

Abstract
The definition of health is a state (of being healthy). In another sense, health is a good condition (body and so on). Health is a state of health both physically, mentally, spiritually and socially which allows everyone to live a productive life socially and economically. Health is defined as a condition of general physical, mental and social well-being, not just freedom from disease, weakness or disability. So, health is a condition where a person can function all his body organs well. In other words, four aspects of health, namely bodily (physical), mental (soul/spiritual), social and economic health can run well, so that a person can live their life well too. The factors that influence the health of individuals, groups or communities are the environment, which includes the physical, social, cultural, political, economic and so on. Behavior, Health Services and Heredity. One of the healthful activities, namely ablution, which has great benefits is when you wet your body parts in water. The benefits of ablution water can make the heart beat more stably. These results have even been researched by Doctor Ahmad Syauqy, who is an expert in the field of internal medicine and heart disease, that ablution water can brighten the eyes. When we wash our face during ablution, it is certain that our eyes will also be exposed to the water. This is very good for eye health. Because, the benefits of ablution water for the eyes can make the eyes more relaxed and fresh, so that the color becomes bright again after being tired from working all day.
Keywords: health, condition, physical, organs.

I. INTERNATIONAL CONGRESS OF WORLD HEALTH TOURISM
December 8-10, 2023 / Şanlıurfa, Türkiye
WEB: www.worldhealthconference.org/tr/tourism
E-MAIL: worldhealthconf@gmail.com

NANOTECHNOLOGY AND ITS THERAPEUTIC AND COSMETIC APPLICATIONS: A REVIEW

Pooja RASAL
Department of Pharmacology, JES's SND College of Pharmacy

Gaurav KASAR
Department of Pharmacology, Vithai Pandit Deore Institute of Pharmacy

Abstract
The design, manufacture, characterisation, and use of structures, devices, and systems on the nanometric scale are the focus of the multidisciplinary scientific field known as nanotechnology. Nanotechnology focuses on the design, characterization, production, and applications of structures, devices, and systems by adjusting size and form at the nanoscale scale. Imaging, biosensor, and medication delivery systems are just a few examples of the pharmaceutical nanotechnology that is used in pharmacies. Pharmaceutical nanoparticles have diameters ranging from 5 nm to 300 nm and a variety of morphologies. They are sub-nanoscale structures comprised of several tens or hundreds of atoms or molecules. Drugs and bioactive substances are among them. The pharmaceutical industry's present use of nanotechnology includes the creation of biosensors, biomarkers, nanorobots, tissue engineering, and nanomedicine. Disease detection and treatment have improved thanks to nanotechnology, which makes use of nanostructures as a tool. These particles frequently have surfactants and/or polymeric stabilizers attached to their surface, which stabilizes the pure active pharmaceutical ingredient (API) that makes up these particles. The common range of particle sizes is 1 nm to 1000 nm. This method has demonstrated promise in the treatment of AIDS, cancer, and numerous other conditions. The scope and opportunity of nanotechnology in pharmacy, the challenges and prospects for the field, and the future of nanotechnology in pharmacy are the main topics of this review article. It also discusses recent advances in nanostructures and nanotechnology for medication delivery, nanomedicine, cures, drug discovery, cosmetics, and the delivery of medications.
Keywords: Nanoparticles, Nano formulations, Drug delivery, Cancer, Cosmetics.

PHARMACOLOGICAL ACTIVITY OF RESVERATROL: PRECLINICAL EVIDANCES

Pooja RASAL
Department of Pharmacology, JES's SND College of Pharmacy

Gaurav KASAR
Department of Pharmacology, Vithai Pandit Deore Institute of Pharmacy

Abstract
The most compelling polyphenolic compound, resveratrol, is present in a wide range of fruits and vegetables, including peanuts, grapes, and sprouts. It was first taken from plants known as Veratrum grandiflorum, or white hellebore. Due to its numerous positive effects, which include preventing cardiovascular diseases (CVD), neurological disorders, immunomodulatory disorders, antimicrobial disorders, anticancer disorders, and antiangiogenic disorders, it has garnered a lot of interest from diet nutritionists, medical chemists, and other health professionals in recent decades. It aids in the reduction of oxidative stress and inflammation, both of which extend the life span of various types of organisms. Better blood glucose and insulin resistance in diabetes have been demonstrated in recent research, as well as the prevention of obesity. Additionally, it works well for a number of conditions, including apoptosis, inflammation, oxidative stress, angiogenesis, and mitochondrial malfunction. By preventing platelet aggregation, it carried out cardio protection. Resveratrol controls immunological response to infections, cellular responses to stimuli, and the NF-kB pathway. Resveratrol is regarded as a strong antioxidant that is more potent than vitamin E. It has been demonstrated to decrease lipid synthesis in the liver and may inhibit platelet aggregation to act potently to inhibit reactive oxygen species (ROS) production from human polymorph nuclear leukocytes. The best alternative to antibiotics, in my opinion, are natural antimicrobial medications, which can also be used to stop the spread of resistant strains. Additionally, resveratrol acted as a barrier against cell division and reduced cellular activity related to the metabolism of membrane damage. Additionally, it has been demonstrated that resveratrol is the most efficient in blocking a wide range of foodborne infections, suggesting that it might be used as a stand-in to guarantee the beneficial, high-quality products that customers can definitely utilize.
Keywords: Resveratrol, Antioxidant, Neurodegenerative disease, Cardiovascular disorders

I. INTERNATIONAL CONGRESS OF WORLD HEALTH TOURISM
December 8-10, 2023 / Şanlıurfa, Türkiye
WEB: www.worldhealthconference.org/tr/tourism
E-MAIL: worldhealthconf@gmail.com

TRANSDERMAL NANO-FORMULATION FOR THE MANAGEMENT OF OSTEOARTHRITIS

Ahsan Ali
Department of Pharmaceutics, School of Pharmaceutical Education and Research

Rahmuddin khan
Department of Pharmaceutics, School of Pharmaceutical Education and Research

Mohd Aamir Mirza
Department of Pharmaceutics, School of Pharmaceutical Education and Research

Zeenat Iqbal
Department of Pharmaceutics, School of Pharmaceutical Education and Research

Abstract
Osteoarthritis (OA) is one of the most common forms of degenerative joint disease and a major cause of pain and disability affecting the aging population. It is estimated that more than 20 million Americans and 35 to 40 million Europeans suffer from OA. Analgesics and non-steroidal anti-inflammatory drugs (NSAIDs) are the only therapeutic treatment options for OA. The aim of my work is to develop a transdermal delivery system consisting of Oxaprozin and Apricot oil nanoemulsion. The system is intended to reduce inflammation and pain caused by osteoarthritis. The nanoemulsion, made of Apricot oil as the oil phase; Tween 80 as a surfactant, and propylene glycol as co-surfactant, was formed within the hydrogel. The hydrodynamic diameter of the nanoemulsion globules should be around 50-400 nm with 0.3 ± 0.036 of PDI value and the zeta potential value of the formulation should be around 30 mV. SEM and TEM studies is to be done for the uniform morphology of the vehicle. A rheological study is designed for the nanoemulsion-loaded hydrogel as a thixotropic system. Satisfactory storage stability under ICH conditions is established by the zeta potential and rheological studies. Furthermore, skin biocompatibility of the hydrogel is to be ascertained on the basis of skin irritation study. Additionally, the diffusion of the drugs across rat skin is designed. Following in-vivo in experimental osteoarthritis, the transdermal hydrogel must show reduction in tumor necrosis factor-alpha, C-reactive protein, high mobility group box protein, and monocyte chemoattractant protein-1. Finally, histopathological analysis of the animals is to be done. In conclusion, the developed transdermal systems should show a potential against the progression of experimental osteoarthritis.

MERKEL CELL CARCINOMA: A SERIES OF SIX CASES

Arben Lloja
Department of Forensic Pathology, Institute of Legal Medicine

Leart Berdica
American Hospital of Tirana

Gentian Vyshka
Biomedical and Experimental Department, University of Medicine

ABSTRACT
Merkel cell carcinoma is a very rare disease and a highly aggressive primary cutaneous neuroendocrine carcinoma primarily affecting elderly and immunosuppressed individuals. MCCs are positive for epithelial and neuroendocrine markers, but are negative for lymphoid and melanoma markers. Tumor genesis is still unclear, but recent works have suggested that epidermal stem cells and/or dermal neuroendocrine stem cells might be the MCC source.
Authors present a series of 6 cases diagnosed in our laboratory with Merkel Cell Carcinoma. One is located in ala nasi dexter, one in region genu sinister, and 4 sites of metastatic lymph nodes. The distribution according to gender is 2 male and 4 female. The age is from 55 years old to 74 years old.
A correct differential diagnosis between other similar pathologies is important to proceed with a multidisciplinary approach and treatment.
Merkel cell carcinoma (MCC) is a rare malignant skin neoplasm with the potential for local recurrence, spreading to regional lymph nodes (LNs) and distant metastases. It has a poor prognosis and it is very important a diagnosis in early stages. Also, a correct differential diagnosis between other similar pathologies is important to proceed with a multidisciplinary approach and treatment.
Keywords: Merkel Cell Carcinoma, immunohistochemistry, histology, neuroendocrine tumor.

Konu : Bilimsel Etkinlik Hk.
Sayı : AE-4 15.08.2023

İLGİLİ MAKAMA

10 Ağustos 2023 tarihinde saat 13.30'da "Bilimsel Etkinlik Düzenlenmesi ve Görevlendirmeler" gündemi ile toplanan Yönetim Kurulumuz'un 2023/Z2 sayılı kararı ile 8-10 Aralık 2023 tarihlerinde Şanlıurfa'da

"1. ULUSLARARASI DÜNYA SAĞLIK TURİZMİ KONGRESİ" düzenlenmesine karar verilmiştir

İlgili kararın ifası için görevlendirelen düzenleme kurulu üyeleri unvan ve isimleri aşağıda belirtilmiş olup bilim ve danışma kurulunun düzenleme kurulu tarafından teşekkül ettirilmesi ile kongreye bizzat iştirak edecek düzenleme kurulu üyelerinin yolluk ve gündeliklerinin saymanlığımız tarafından ilgili harcama kaleminden ödenmesi

Arz rica olunur

Sefa Salih BİLDİRİCİ
Başkan Yardımcısı

Düzenleme Kurulu Üyeleri
Dr. Hüseyin ERİŞ, Harran University, Türkiye
Dr. Hasan Çiftçi, Harran University, Türkiye
Dr. Muhammed ÇANKAYA, Hitit University, Türkiye
Dr. Gökhan ARIKAN, Harran University, Türkiye
Dr. İsmail YILDIZ, Dicle University, Türkiye
Orhan ARSLAN, Healthcare Manager - CEO

Etkinlik linki: https://www.worldhealthconference.org/tourism

2018 yılında kurulan UBAK Uluslararası Bilimler Akademisi Derneği T.C. İçişleri Bakanlığı'nın 02.009.104 tescil numarası ile Tüzel Kişiliğe haiz olup "Bilimsel Alanda" faaliyetlerini sürdürmektedir.

I. International Congress of World Health Tourism

December 8-10, 2023 / Şanlıurfa, Türkiye

REF **:** Akademik Teşvik 12/12/2023

İLGİLİ MAKAMA

I. Uluslararası Dünya Sağlık Turizmi Kongresi 8-10 Aralık 2023 tarihleri arasında Şanlıurfa / Türkiye'de 6 farklı ülkenin (Türkiye-6, Diğer Ülkelerden-9) akademisyen/araştırmacılarının katılımıyla gerçekleşmiştir. Kongre 16 Ocak 2020 Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliğine getirilen "Tebliğlerin sunulduğu yurt içinde veya yurt dışındaki etkinliğin uluslararası olarak nitelendirilebilmesi için Türkiye dışında en az beş farklı ülkeden sözlü tebliğ sunan konuşmacının katılım sağlaması ve tebliğlerin yarıdan fazlasının Türkiye dışından katılımcılar tarafından sunulması esastır." değişikliğine uygun düzenlenmiştir.

Bilgilerinize arz edilir,

Saygılarımla

Assist. Prof. Dr. Hüseyin ERİŞ
MEMBER OF ORGANIZING COMMITTEE